

VIENTYBĖ

77 M. 39 M.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 8 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Orkestro vadovas Juozas Tamas (Joe Thomas) publikai praneša, kad premiją - apmokėtą kelionę į Lietuvą laimėjo vienybietė Ona Petrash. Jos bilieta numeris buvo 96. Tai įvyko praėjus šeštadienį, Vienybės spaudoje baliuje Maspetho Lietuvių Piliečių Klube.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Ji laimėjo bilieta ekskursijai į Lietuvą

Pergyvenimas tikrai nebuvo eilinis jai, vyresniosios kartos Amerikos lietuvei, kai ji išgirdo pranešimą skelbiant skaitlines to bilieta, kurį ji suspaudusi lankė rankoje ir nenorėjo tikėti ausims.

"Būtų per gerai, jei tai būtų teisybė," kartojo ji sau, o paskui susijaudinusi ir kitiems kalbėjo, kai jau buvo viešai pranešta, kad ji laimėjo bilieta ekskursijai į Lietuvą.

Tai buvo pereitame Vienybės parengime, spaudoje baliuje, įvykusiame spalio 2 d. Maspetho Piliečių Klube.

Ona Petrash buvo ta laimingoji. Ją karštai sveikino jos bičiuliai, jos vyras, Vienybės leidėja Valerija Tysliavienė, kuri kartu su chigagiečiu Walter Rask-

Rasčiausku tą ekskursiją Lietuvon ateinančiais metais organizuoja.

Kaip tyčia, Petrašienei pasitaikė laimėti ir kitu atveju — ji kitų bilieta traukė laimėjo gražų lagaminėlį — vieną iš daugelio Philadelphia Lietuvos banko Savings & Loan Association dovanų, kurių parengimo proga to vakaro svečiams atvežė to Banko pareigūnė Elena Vainiūnienė.

Dabar Petrašienei simboliškai jau buvo pasirengusi kelionė. Ji dar ilgokai stoviniavo savo bičiulių grupėje, su lagaminėliu rankoje, prieš tai papozavusi fotografui, besišypsanti, nelyginant būdama aerodrome prieš pakylant lėktuvui, kuris ją nuneš pažvelgti į gimtąją žemę.

Tęsiama 12 psl.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lietuvos valstiečių liaudininkų partijos likučių visuotinis suvažiavimas New Yorke vyko kažkokio mirties šešėlio priedangoje: pasigesta jaunimo ir Sandaros. Kitais žodžiais, nebuvo ateities (jaunimo) ir dabarties (senųjų Amerikos lietuvių). Džiaugtasi praeitimi, ir tai su žymiomis spragomis. Pavyzdžiui, neprisiminta puikaus ir darnaus literatūrinio-Zurnalistinio dr. V. Kudirkos ir P. Mikolainio, Varpo ir Vienybės redakcijų kooperatyvinio bendradarbiavimo praeito šimtmečio gale. Juk 1924 metų sukaktuviniam Varpe veik pusę užima P. Mikolainio archyvo korespondencija su dr. Kudirka. Suvažiavimas tyloomis praleido ir B. K. Balučio vadovaujamos amerikiečių Tėvynės Mylėtojų dr-jos išleidimą Kudirkos raštų — dalyko, kurio nepakartojo varpininkais save vadinančių valstiečiai liaudininkai nepriklausomoje Lietuvoje. Atrodė, kad "varpininkų" suvažiavimas, tarytum, laukė ir nesulaikė, kad lietuviškas Hemingway jiems parašytų "For Whom the Bells Toll," ir nė nepajudino klausimo: kodėl Amerikos lietuviui privalu rašyti valstiečių liaudininkų partijon, ne Sandaron?

Tęsiama 4 psl.

Užsienio politikoje

Užtikrinimų nežiūrėdami, europiečiai mano, kad amerikiečiai netrukus ims mažinti savo 400,000 armiją Europoje, nes, sako, pribrendo laikas patiems europiečiams dėti daugiau pinigų ir ryžto savo gynybai.

Maskva tikėjosi šiemet 65 mil. tonų derliaus, bet tegavo 46 milijonus. Veža aukso užsienin pirktis dolerių, kad galėtų apmokėti perkamus javus.

Italų socialistų partija nutarė atsipalaiduoti nuo komunistų ir sykiu su kė sudaryti pastovesnę koalicinę vyriausybę.

Prancūzijos socialistų vadas Mollet su draugais kalbėjosi su Chruščevų 9 valandas Maskvoje. Ką tarėsi, nepasakė.

Vokietijos Adenaueris išėjo prieš pardavimą kviečių rusams. Girdi, sustiprinsime priešą. Tačiau, statistika rodo, kad vokiečiai stovi pirmoje vietoje pagal eksporto dydį komunistų bokui — 760 mil. dol. vertės 1962 metais. Antroje vietoje Anglija su 383 mil. Amerika paskutinė, tepardavusi komunistams už \$125 mil. dol.

Rudenį eina Vilniuje - visi užsiėmę: vieni dirba, kiti žiūri, kaip užkandinės - automato tarnautojai priima bulves. Vilniuje bulvių kilogramas kaštuoja 16 kapeikų, o Donbase - 5 rb.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

Los Angeles, Sekmadienį, lapkričio 24 d., lietuvių parapijos metinis bazaras. Šio bazaro pelnas turės išlyginti visas užsilkusias sąskaitas, padarytas stantant mokyklą ir įrengiant naują sklypą automobiliams statyti ir vaikams žaisti. Kitaip sakant, lapkričio 24-ji bus ir šių metų parapijos didžiųjų užsimojimų užbaigtuvės.

Šių metų bazaras bus įvairus, turtingas laimėjimais ir spalvingas.

* Vladas Mingėla, iš Detroit, Mich., kun. Miliuko monografijos autorius, kartu su savo žmona lankėsi Los Angeles, Calif.

* KRIKŠTAS, spalio 27 d. kun. kleb. Jonas A. Kučingis pakrikštijo Rimtauto ir Birutės Dabšų sūnų Raimundo Vytauto vardais. Krikšto tėvais buvo Antanas Polikaltis ir Sigutė Abelkienė.

* Kristaus Karaliaus Minėjimas. Kaip jau įprasta, ir šiais metais losangelečiai iškilmingai ir gražiai paminėjo Kristų Karalių. Pamaldas laikė kun. kleb. J. Dakinevičius, svečias iš Ferndale, Wash. Jautrų pamokslą pasakė kun. kan. K. Steponis, šv. Juozapo Ligoninės, Burbank, Calif., kapellonas. Mišių metu gražiai giedojo parapijos choras, vedamas komp. Budriūno, ir solistas R. Dabšys.

12:30 val. parapijos didžiojoje salėje buvo Kristaus Karaliaus minėjimas. Paskaitą skaitė adv. V. Kazlauskas. Gražų sveikinimo žodį pasakė kun. J. Dakinevičius. Meninėje dalyje dalyvavo pianistė R. Apeikytė, solistas P. Pavašaris, kuriam akomponavo B. Budriūnas ir liuanistinių klasių mokiniai, parengti O. Razutienės, suvaldino du momentui pritaikintus vaizdelius. Programai vadovavo Ignas Medžiukas.

* VESTUVĖS. Spalio 26 d. Los Angelės šv. Kazimiero bažnyčioje moterystės sakramentą priėmė Aleksandras Juchnevičius iš Chicagos ir losangelietė Jadvyga Pomerlingaitė.

* Vincė Jonuškaitė, buv. Lietuvos operos primadona, iš New Yorko, atostogauja Santa Barbara, Calif. pas savo sesutę. Spalio 27 d. buvo atvykusi į Los Angeles ir dalyvavo Kristaus Karaliaus šventės pamaldose ir minėjimo salėje.

* Įsteigtas teniso sporto klubas. Spalio 13 d. Lietuvių Bendruomenės namuose įvykusiame steigiamajam tenisininkų susirinkime įsteigtas Kalifornijos Lietuvių Teniso Sporto Klubas.

Valdybon išrinkta: Česlovas Gedgaudas pirmininku, Antanas Polikaltis ir Algirdas Gustaitis valdybos nariais.

Anksčiau tenisininkai buvo Bangos sporto klubo dalis, bet Bangos sporto klubo valdybai aktyviai neveikiant, vieniems tenisininkams pasidarė per ankšta, todėl jie įsteigė atskirą sporto klubą, palikę Bangos vardą.

* Los Angeles BALFO Vakarais, įvykęs spalio 19 d. parapijos salėje, praėjo sėkmingai. Ypačiai pasižymėjo publikos gausumu. Programa galėjo būti geresnė. Vien iš parengimo gauta per 600 dol. gryno pelno. Balso skyriui sumanai vadovauja Vladas Pažiūra, veiklios valdybos padedamas.

* Vaclovas ir Marija Pulauskai, iki šiol gyvenę Montreal, Kanada, persikėlė galutinai gyventi į Los Angeles ir įsikūrė Glendale, Cal. Abu patenkinti vietos pakeltimui ir puiklu Kalifornijos klimatu.

* Petras ir Terese Kryžaičiai (Kriz), palikę New Jersey, persikėlė į Kaliforniją ir įsikūrė Huntington Park, Calif. Vėliau, susipažinę su vietos sąlygomis, planuoja kurtis arčiau lietuvių bažnyčios.

* Įdomi paskaita, gruodžio 7 d., šeštadienį, lygtai 7 val. vakaro, šv. Kazimiero par. salėje, yra rengiama dr. Marijos Gimbutienės paskaita visiems lietuviams įdomia tema: "Lietuvių tautos kilmės problema." Po paskaitos daktarė atsakins į klausimus. Visi

tautiečiai yra maloniai kviečiami pasinaudoti reta proga patiems išgirsti žymią mokslininkę, sugebėjusią išskirti tarptautinėje plotmėje.

Įėjimas visiems bus laisvas ir nemokamas.

DIDESNIEJI PARAPIJOS PARENGIMAI IR ĮVYKIAI 1964 METAIS:

1. Parapijos Rekolekcijos ir 40 Valandų atlydai kovo 1 - 8 d.;

2. Šv. Kazimiero minėjimas ir rekolekcijų užbaigimas kovo 8 d.;

3. Lietuvių Diena, vienuoliktą kartą parapijos rengiama, bus birželio 21 d. Los Angeles Breakfast Klubo patalpose, lietuviams įprastoje vietoje.

4. Metinis Parapijos Bazaras bus lapkričio 22 dieną, parapijos kieme ir salėje.

Organizacijos ir pavieniai asmenų prašomi šias datas rezervuoti parapijai ir jokių parengimų aukščiau minėtomis dienomis nedaryti.

* Kariuomenės šventė, kuri taip įspūdingai buvo minima savo laiku Lietuvoje, bus paminėta ir mūsų kolonijos lapkričio 17 d. Minėjimas turės dvi dalis: 10:30 val. pamaldas ir po to salėje minėjimą. Visi kviečiami dalyvauti. Taip pat ta proga bus renkamos aukos lietuviams karo invalidams šelpti.

Vienybės spaudos baliuje lapkričio 2 d. Maspetho Lietuvių Piliečių Klube J. Šimėnas, laimėjęs tortą. Kartu džiaugiasi vienybietė Ona Litvaitienė. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

"SMOKING PARTY" CICERO, ILL.

SPALIO 3 d. Liberty pastato salėje vieną iš senųjų atelvių organizacijų — Raudonosios Rožės klubas (nieko bendro neturi su raudona spalva nudažyta sistema) turėjo savo parengimą "Smoking Party."

Salėje matėsi apie 100 žmonių, daugumoje jau senyvo amžiaus. Kaip vienas iš klubo veikėjų — K. Develkis mus informavo, svečių tarpe buvo tik vienas naujasis atelvis. Kas gi

sakė, jog senieji ir naujieji atelviai sutartinai dirba, veikia, linksmynasi?

"Išplauti kitam smegenis" nėra sunkus dalykas. Komunistai yra šio amato specialistai. Tačiau daug sunkiau yra savo smegenis švarias užlaikyti. Todėl prieš teisdamas kitą, pagalvok apie savo smegenų švarumą ir jų turinį.

Kodėl svarbu lietuviams dalyvauti parodoje

Lietuvos Konsulo J. Budrio kalba per WEVD radiją (sutrumpinta)

Lietuviai, Lietuva, kaip valstybė, šioje parodoje negali dalyvauti, bet, Amerikos lietuvių pastangų dėka Lietuvos vardas parodoje ir šiuo kartu nebus pamirštas — Lietuvių Diena įvyks ...

Šiam didžiam darbu mes turime parodyti nemažiau ryžto, susikaupimo, nei Amerikos lietuvių 1939 metų New Yorko Pasaulinėje parodoje. Lietuva tuomet dalyvavo kaip savarankiška, laisva valstybė. Tada ekspoziciniai ir paviljono pastatymai lėšos atėjo iš Lietuvos, bet pasirodymą įdvasino ir Lietuvos Dieną parodoje surengė ir savo aukomis apmokėjo Amerikos lietuvių. Tai buvo didinga, pasididžiavimą kelianti Diena... Parodos vadovybė buvo nustebinta ir ji man tada sakė: savo Diena lietuvių nustelbė visas kitas daug gausingesnias tautas.

Negana to, kada Lietuva, netekusi Klaipėdos ir nebeįstengdama pakelti stambių išlaidų, galvojo nelaiku uždaryti Paviljoną, tada aš,

pramatydamas viso to žalą, kreipiausi į kelias dešimtis dosniųjų Amerikos lietuvių, ir štai bematant suplaukė keliolika tūkstančių dolerių, ir Lietuvos paviljonas išsilaikė iki pabaigos.

Visa tai primenu, kad pamatytumė kokią svarbą bei reikšmę Amerikos lietuvių tada rodė Lietuvos atstovavimui Parodoje.

Jei 1939 m. lietuviams buvo reikšminga rodyti laisvą Lietuvą, tai tuo labiau yra reikšminga dabar — 1964 m. — parodyti pasauliui, kad laisvieji lietuvių nenuleidžia rankų, bet priešingai, laiko Lietuvos trispalvę, iki jų tėvynę, vėl bus laisvųjų gretose.

Žinau, kad kiekvienas mūsų nori, kad 1964 m. Lietuvių Diena būtų didinga ir atkreiptų laisvojo pasaulio

ATSIUSTA PAMINETI

MOTERIS, Lietuvių Moterų žurnalas, rugsėjis-spalis, nr. 5. Toronto, Kanada.

KARYS, spalio nr. 8. Šalia bendros kariškiai įdomios medžiagos, ypač platus skyrius apie mirusiuosius lietuvius karius.

Kanauninkas Mykolas Vaitkus, vyresniosios kartos rašytojas ir poetas, spalio 27 d. sukako 80 metų amžiaus. Gyvena JAV.

* Lietuvoje, apsinuodijęs maistu, buvo susirgęs Vincas Mykolaitis-Putinas. Iš Vilniaus buvęs net išvežtas gydyti į Kauno klinikas.

šio dėmesį. Mūsų pastangos bus žinomos ir Lietuvoje. Jos sustiprins mūsų pavergtuosius brolius, ir parodys lietuvių reikšmę šioje šalyje, jei ne skaičiumi, tai bent darniu susiklausymu, organizuotumu ir stipria patriotine dvasia.

Todėl esu tikras, kad organizacijos ir visi lietuvių atsilieps į Lietuvių Dienos Komiteto raginimus ir paskubės su savo dosnia auka. Lietuvių Diena 1964 m. bus graži, įspūdinga ir Lietuvos laisvės reikalui naudinga, jei mes visi nuoširdžiai dirbsime.

GINTARAS

Lietuvės auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės, dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pašiekiama: auto iki 31 Avė, Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. F. rt Bus iki 31 Avenue.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* WIDE WORLD kelionių biuras Chicagoje, kurio prezidentu yra Walter Rask-Raščiauskas, sutvarkė kelionės ir išvažiavimo dokumentus Stanislavai Šlepetienei, atvykusiai pas sūnų Ričardą Šlepetį, gyv. Linden, N. J. Stanislova, gyvenusi Vilniuje, džiaugiasi galėjusi bent senatvėje atvažiuoti pas savo sūnų. Wide World kelionių įstaiga jau yra padėjusi nemažam skaičiui lietuvių atvykti iš Lietuvos Amerikon.

* JONAS VARIAKOJIS, gyvenęs St. Charles mieste prie Chicagos, mirė spalio 31 d. nuo širdies smūgio. Jis buvo Lietuvos nepriklausomybės kovų veteranas (turėjo pulkininko laipsnį), kariuomenės organizatorius, krašto apsaugos ministru ir susisiekimo ministru. Prieš mirtį parašė 4-to Mindaugo pėstininkų pulko istoriją. Į Ameriką atvyko 1949 m. Mirė sulaukęs 71 m. amžiaus.

* LIETUVIAI GRAŽIAI PASIRODĖ tradiciniame Tautų festivalyje, kuris įvyko lapkričio 3 d. Dearborn gatvės YMCA pastate. Ten lietuviai turėjo tautodailės išdirbinių parodėlę, buvo meninė programa ir lietuviškų valgių.

* P. SAGATAS, kuris yra gėlininkas ir didelis poezijos mėgėjas (pats yra išleidęs eilių knygele), žiemai išvyksta į Floridą ir apsisistos Hollywoode netoli Miami miesto. Jis gyvena Glenview vietovėje, šone Chicagos.

* VYT. DIDŽIOJO šaulių meno kuopelės taut. šokių grupė lapkričio 2 d. išpildė meninę programą Balfo naudai suruoštame

vakare Rockforde, Ill. Lapkričio 16 d. šauliai rengia pasilinksminimą Chicagos L. Vyčių salėje.

* KUN. KĘSTUTIS BALČYS iš Amsterdam, N. J., pasirodys kaip solistas Jaunimo Centro išlaikymui rengiamoje vakarieneje gruodžio 1 d. Kaip žinome, jo pavarde buvo pasivadinęs vienas sovietų šnipas.

* L. VYČIŲ CHORO metinis koncertas bus lapkričio mėn. 17 d. Dariaus-Girėno salėje, o ne Jaunimo Centre kaip buvo skelbta.

* NARCIZO ir OLGOS KREIVĖNŲ maisto ir delikatesų krautuvėje Bridgeporto liet. kolonijoje, 3263 So. Halsted St., galima nusipirkti neseniai iš Lietuvos gautos uogienės. Uogienė dabar yra gaunama ir keliose kitose lietuvių krautuvėse įvairiose Chicagos dalyse. Ji tautiečių yra perkama.

DAINAVOS KONCERTAS CHICAGOJE

XI.3 Maria High School salėje koncertavo "Dainava". Pirmąją programos pusę atliko Australijos lietuvių solistė Genovaitė Vasiliauskienė, o antrojoje "Dainava" su A. Braziu ir N. Linkevičiūtė atliko tris dainas ir J. Gaidelio "Kantatą apie Lietuvą". Publikos buvo pilnutėlė salė ir menininkus labai šiltai sutiko. Akompanavo D. Oldham ir prof. Vl. Jakubėnas. "Dainavos" dainoms dirigavo St. Sodeika, kantatai — A. Šimkus.

Muzikas ir visuomenininkas Juozas Kreivėnas kalbasi su prof. J. Žilevičium, kuris Chicagoje tvarkė Lietuvių Muzikologijos archyvą, prisiglaudusį Tėvų Jėzuitų vienuolyne.

Povilas Tautvaišas (prie antrojo stalo - kairėje), Illinois "open" šachmatų pirmenybių laimėtojas. Jis čia žaidžia su kitu žymesniu Chicagos šachmatininku Kaziu Jankausku. Prie pirmojo stalo kairėje sėdi K. Ramas-Ramašauskas.

Z. Degučio nuotraukos

Lietuvių Suvalkiečių Draugijos 25 m. jubiliejus spalio 27 d. Chicagoje, garbės prezidiumas. Jubiliejuje dalyvavo 400 svečių.

V. Reivyčio nuotrauka

Iš Lietuvių Prekybos Rūmų

Rudeninis Liet. Prekybos Rūmų sezonas buvo pradėtas Golfo Dieną, rugp. 21 d. Vėlonis Frank Bulaw PASKUTINIŲ savo rašiniu spaudoje buvo paminėjęs, kad "Rūmų sekretorius dr. K. Drangelis turės malonumo užprotokoluoti labai gerą Golfo Dienos pasisekimą ir pelną."

Tas jo spėjimas išsipildė, kai Direktorių posėdy rugp. 27 d. dr. J. B. Jerome, J. Kuzas, W. Kareiva ir J. Raudonis patvirtino Frank Bulaw pranašavimą. Prizų laimėtojai buvo 325 svečiai.

Deja, pats "pranašas" nesulaukė nė iškilos, nė jos gražių laimėjimų. Jis mirė prieš devynias dienas. Direktoriai posėdyje liūdėjo savo sumanus ir veiklaus korespondento netekę.

Spalio 9 d. Dariaus — Girėno salėje įvyko Lietuvių Prekybos Rūmų pirmasis

rudeninis susirinkimas. Per 100 narių ir svečių išklauskė Dan Kuraičio paskaitos apie Tolimus Rytus ir pamatė filmą, kuriame vietomis buvo nufilmuotas ir pats autorius.

Direktorių posėdyje spalio 25 d., dr. Jerome pirmininkaujant, ižd. A. Valonis pranešė, kad dar \$4,000,00, lygiomis sumomis, deponavo keturiose lietuvių taupymo bendrovėse. Nauju direktorium išrinktas Bruno Gramont. Organizacijon įstojo šie asmenys: Joseph P. Bartkus, Ona Kavaliūnas, Casimir G. Oksas ir dr. K. Šidlauskas. Sekretoriaus pasiūlymu, nutarta pasveikinti dr. P. Gri-gaitį jo 80-tų metų amžiaus sukakties spalio 16 d. ir pokylio proga, spalio 20 d.

Sekantis Lith. Chamber of Commerce narių s-mas įvyks 1963 m. lapkričio 13 d. Dariaus — Girėno sve-

tainėje.

Programoje numatyta paskaita apie modernius vaistus — tema "Miracle in the Making". Kalbės John J. Toljanic, Smith, Kline & French Laboratories, atstovas. Naujų narių pristatymą atliks J. Pachankis. Pirmininkaus Bruno Shukis. Paskaitą kviečiami nariai ir organizacija norintieji įstoti narių pakviesti svečiai.

DR. K. DRANGELIS, sekr.

LIETUVIŲ DIENOS, 1963 m. spalio nr. laida, su dal. Adomo Varno viršeliu "Mindaugo vainikavimas Lietuvos karalium". Lietuviškos dalies pagrinde: informacija apie Toronte vykusį Pasaulio LB Seimą, su nuotraukomis.

Pas Don Varnas posto veteranus

* FRANK DAMBRAUSKAS, buvęs posto komanduotojas, mirė spalio 23 d. Jacksonville, Florida, kur jis gyveno paskutinius kelis metus. Buvo II Pas. karo veteranas, postui priklausė nuo 1946 metų iki šių dienų. Mirė sulaukęs 42 m. amžiaus.

Jime Jaunimo Centre. Prie vėliavos pakėlimo jie iššovė salvę iš šautuvų. Dalyvavusiųjų grupę sudarė: Adam Anderson, Ed Aleksa, Frank Jurgaitis, Tony Par-gauskas, Ed Počius, Adolph Gabriel.

Ciceroje

* PREL. MYKOLAS KRUPAVIČIUS, Cicero liet. kolonijos gyventojas, buvo sunegalavęs. Jo sveikata dabar jau taisyti.

* JOHN KIM BARK-KIM-BARKAS, ilgametis pareigūnas Cicero miesto vadovybėje, kitų metų pavasarį vėl žada kandidatuoti tai pačiai pozicijai. J. Kimbar-kas yra gimęs Chicagoje, o jaunystę ir vėlesnius metus praleidęs Ciceroje.

* SV. ANTANO parapijos bažnyčioje spalio m. 27 d. buvo Pirmosios Komunijos iškilmės. Jų metu jaunieji giedojo lietuviškai. Sv. Mišias atnašavo patį parapijos klebonas prel. Ignas Albavičius.

* MOKESČIAI už 1964 metus jau yra renkami. Juos reikia siųsti Ed. Aleksai, 9322 So. Hamlin Ave.

* POSTO vėliavnešiai dalyvavo Vilniaus Dienos minė-

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

Tikrovėje realiai apčiuopiamos valstietiška liaudininkiškos ideologijos gal ir nėra. Kudirkinė kova prieš rusų vyravimą Lietuvoje, prieš lietuvių nutautimą ir atšalimą nuo tautos reikalų, už minties laisvę nuo "klerikalizmo", už teisę lietuviams patiems Lietuvą tvarkyti, jau ne vienos valstiečių liaudininkų partijos, bet visų sąmoningųjų lietuvių ideologija! Ideologinį valstiečių liaudininkų svirdinėjimą pavaizduoja imti ir mesti partijai pavadinimai: 1902 m. Lietuvių demokratų partija, 1905 m. Valstiečių sąjunga, 1917 m. Socialistai liaudininkai demokratai, 1920 m. Valstiečiai liaudininkai.

Todėl atvykusieji "naujieji" valstiečiai liaudininkai gal ir negalėjo susiliesti su "senaisiais" savo bendraminčiais Amerikoje sandariečiais, prie kurių priklausė visa eilė senųjų Amerikos lietuvių; pavyzdžiui, neseniai miręs Jurgeliūnas (Brockton, Mass.), arba dr. Vinikas ir J. Ambraziejus, ar V. Ambrozevičius (L. Šimūčio "bruzdelninku" vadinamas), ir daug, daug kitų. Atvykę kd, sd ir tautininkai, atrodo, lengvai įsiliejo į senąsias amerikiečių organizacijas ir bendrai veikia. Tvirtos gi ideologijos neturį valstiečiai liaudininkai, atvykę, atrodo, atsinešė su savim tik asmenišką, amerikietiška vadinamą "chip on the shoulder" ir — politinio muziejaus senienas.

Naujoji Bendruomenės valdyba pirmame posėdyje Clevelande nutarė "rimtai svarstyti" kultūros centriui namų įsigijimo klausimą. Nori pavidala ir turiniu taip pat perorganizuoti Lituanian Journal — bene pasirtūps aptarnauti gausią anglų kalbą vartojančią Amerikos Lietuvą? Deja, ir ši valdyba, atrodo, nori rungtis su ALTu ir VLIKu politinėje arenoje. Kur du stos, visados — o trečias?

Elena Vainiuniėnė iš Philadelphiaos sveikina Ona Petrash, laimėjusią Vienybės skirtą premiją - apmokėtą kelionę į Lietuvą, prosiūtą šeštadienį įvykusiame spaudos balijuje. "Savo laimę nariu pasidalinti" - pareiškė Ona Petrash ir Vienybei įteikė 100 dol. auką.

Girnakalis:

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

MINTYS APIE LIETUVIŲ KULTŪROS RŪMUS

Kai kalbama apie Lietuvos Kultūros Rūmus, tai paprastai galvoje turima ne tiek patys namai ir jų panaudojimas visuomeninei veiklai, kiek mūsų visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo vaisių ir pėdsakų rinkimas ir saugojimas. Kitaip tariant, lietuviams išelviijoje reikia tinkamų patalpų kiek galima pilnesnei lituanistikos bibliotekai, archyvu, muziejui ir t. t.

Kitokiai veiklai, kaip — koncertams, organizacijų susirinkimams, pasilinksminimams ir t. t. patalpų klausimas turėtų vietinio pobūdžio ir tai jau išspręsta parapijų salėmis, vietinio pobūdžio reikalus tenkinančiais pastatais ir net paprastomis tavernomis. Lietuvos Kultūros Rūmai turi būti centrinė išelviijos įstaiga.

Chicagoje veikia V. Liulevičiaus suorganizuotas PLB archyvas. Patalpos nuomojamos, kas mėnesinė šimtinė sudaro svarbią ir visai neproduktingą poziciją LB centriniėje kasos knygoje. Tačiau pats archyvas turi sukaupęs labai daug vertingos medžiagos.

Tik anądien Naujienose tilpo keistas kažkokio istorikų ir biznierių mišinio verkšlenimas būk išelviijos archyvo nebesa. Be to, atsimenama, kaip kartą Naujienose buvo rašyta apie archyvo steigimą ... tautinų kapinų patalpose. Tuo tarpu prel. Juras per daugelį metų rinko visokią lituanistikos archyvinę bibliotekinę ir muziejinę medžiagą, o paskui pasirūpino ir tinkamų patalpų statymu.

Bibliotekų srityje turime privačios iniciatyvos — yra gražių privačių rinkinių, o taip pat daug bibliotekinio turto turi ir kai kurie vienuolynai. Privatūs rinkiniai paprastai apima tik vieną kurlą sritį, be to, jie paprastai būna gan skurdūs senųjų išelvių ir nepriklausomos Lietuvos leidinių.

Aple lituanistikos bibliotekas išelviijoje plačiau nėra žinoma, nes viena — tų bibliotekų niekas nėra nei registravęs nei aprašinęs, antra — visuomenėje šios rūšies turtams neskiriama nei daug dėmesio nei reikšmės. Lituanistikos muziejų reikalai yra beveik tokie pat, kaip ir bibliotekų, tik kiek prastesni.

Vienokius ar kitokius statinius šiam reikalui jau mėgino New Yorke ir Chicagoje, bet tuo reikalu padarė nedaug. Daugiausia — kai kam pavyko net susirašinėjimui blankai atsispausdinti. Su blankais komitetų darbai ir pasibalgė. Iš to beliko tik tiek naudoti, kad šiuo metu Lietuvos Kultūros Rūmų reikalingumas aiškus jau ir be aiškinimų. Kam dar neaišku, tam jau ir nebus aišku.

Čia pateikiame keli Lietuvos Kultūros Rūmų variantai.

PIRMAS VARIJANTAS. Kur nors netoli Dainavos stovyklos ar Bachuno ūkio (ar dar kitoj panašioj vietoj) įsikuria lietuviška gyvenvietė, kaimelis. Aišku, statyboj ir aplinkoj laikomasi lietuviško kolorito. Pakeleše turėtų būti ir smūktelių.

Patys rūmai (vienas ar daugiau namų) turėtų talpinti lituanistikos muziejų, biblioteką, archyvą ir t. t. Turėtų būti tinkamos sąlygos studijoms, posėdžiams bei suvažiavimams. Galėtų čia būti ir koncertų. Aišku, būtų organizuotas ir svečių priėmimas: apgyvendinimas, valgydinimas ir t. t., bet tai jau būtų biznio reikalas.

Su rūmais sąryšį turėtų būti kai kurios įmonės: spausdinimo ir multiplikavimo, sodininko ir t. t. Čia reiktų ir stallaus, šaltkavio ir t. t.

Žinoma, tai būtų smarkiai neapsimokančios įstaiga, galėtų būti sukurta ir išlaikoma tik stambiomis donacijomis.

ANTRAS VARIJANTAS — Rūmai statomi kur nors mieste. Tai yra keliaukščiai rūmai su tinkama aplinka. Juose telpa muziejus, biblioteka ir archyvas. Taip pat čia paranku būtų patalpos studijoms, posėdžiams, susirinkimams. Su šiais namais jungiamos tokios įstaigos, kaip užėiga ar koki žaidimai, kurie duotų pajamų namams išsilaikyti.

Šis variantas turėtų būti laikomas gan realiu. Iš vienos pusės jis patenkintų reikalo minimumą, o iš kitos pusės — galėtų būti pakeliamos jų išlaikymo išlaidos. Didžiausią problemą sudarytų tokius namus išlaikanti organizacija sukurimas ir rūmų statymo išlaidos.

TREČIAS VARIJANTAS — Kultūros Rūmams įsigyjami šilap sau atsitiktinai atliekami namai. Nebūtina čia turi būti kas ištaigingo, bet vis tiek turi būti šis tas geresnio už Wisconsinio vištinką. Čia vargu galės būti kalbama apie sales susirinkimams ir pan. Namai bus panašūs į griezdais užverstą sandėlį. Bus galima pasiguosti, kad jau šį tą turime. Ir bus galima gyventi geresnį laiką ir šviesesnės ateities viltimi.

KETVIRTAS VARIJANTAS — kai nieko neperkamą, dar yra galimybė ką nors nuomoti. Nuomai reikia pinigų. Tai ir yra maždaug tai, ką dabar turime. Reiškia, tegul daro kas ką nori. O kas, kaip V. Liulevičius, padaro daugiau, negu gali patsai išlaikyti, tada remsime nuompinigiais. Kol turėsime, tol mokėsime. Kai nebus iš ko remti nei šis ketvirtasis projektas, tada geriausia bus (kaip mahometams į Meką) atsigręžti į Washingtono pusę ir su šauksmu pult ant kelių:

— Dieve geriausias, Motina šiluviške, visko davėte, kodėl galvų nedavėte?

Apie tai, kas svarbu ir kas labai svarbu

Praėjo niūri Vėlinių diena, kai buvo proga ir pareiga prisiminti mirusius. Kas gi nepamena Lietuvoje tų vakarų, kai kapai suliepsnodavo žvakučių jūroje? Ir tai buvo dvasinio ryšio simbolis ne vien tik tarp mirusiųjų ir gyvųjų atskirose šeimose, bet tai buvo ryšio simbolis tarp gyvosios ir mirusios tautos dalies.

Išelviijoje turime apščiaili lietuviškų kapinių, katalikiškų ir tik tautiškų. Kurios ir kur kapinės pateisino savo lietuvišką vardą Vėlinių dienoje? Kas dar tebesilaiko to papročio, kuris pas mus išliko iš tollimos amžių glūdumos?

Gyvenimo prasmingumas atskirai ir kapų prasmingumas atskirai.

Teisėnamės kasdieniniai gyvenimo rūpesčiai ir svetimo krašto nuotalkomis. Senovės graikai neišsieteko savoje žemėje, Viduržemio baseino pakraščiuose kūrė daug kolonijų. Naujai kuriamą koloniją pašventindavo: iš gimtojo miesto nuveždavo dievų stabus ir taip pat naujojoje kolonijoje pabarstydavo gimtojo miesto žemės. Vadinas, išelviija nebūtina turi būti lygi-

Tęsiama 5 psl.

Su vyrais iš anapus - atsargiau?

Estų išelviija Švedijoje mano, kad 8 metus tarp jų patriotiškai veikęs ir kalbininku profesorium iškopęs Arturas Hamanas tikrovėje buvęs sovietų šnipas, nes sugrįžo Estijon ir dabar per Izvlestitas dergia Ameriką ir estų tremtinius. Įdomu, kad Amerikos FBI apie jį geriau žinojo, negu estai, nes pernai jo nenorėjo įleisti Amerikon į kalbininkų kongresą.

Redaktorius J. Kardelis rašo: "Daug kas mūsų lietuviškame gyvenime reiktų pertvarkyti, nes atsirado atsilikusių nuo gyvenimo dalykų." Pavyzdžiais rodo nepakankamą Mindaugo kėlimą, nenustatymą būsimai Lietuvai sienų, ir nereformavimo rašybos. Gal šie ne

taip realūs, bet atsikirsdamas Lietuvą šiemet (su raudonais akiniais) lankusiam J. Vilkeiliui, sako ir realesnių: Kardelis lankymąsi Lietuvoje laiko teigiamu dalyku, ir visiems, kurie tik gali, pataria vykti. Tačiau Lietuva okupuota, išnaudojama. Tegul okupantas pasitraukia, tada ir komunistų tvarkomai Lietuvai bus geriau." Panašias pažiūras savo laiku V. Meškauskui dėstė vėlonis J. Tysliava.

Vieną aikštę Stoughton, Mass., miestas pavadino lietuvio kario vardu (apie kurį mūsų Karys, rodos, dar negirdėjo?) — Zigmą Poškaus. Tai buvo drąsa pasižymėjęs (gavo 11 įvairių medalių) čia gimęs launuolis, žuves kautynėse su

vokiečiais Prancūzijoje 1945 m.

Vėlonis M. Biržiška 1961 metais rašė: "Išelvių pozicija aiški — ne mes vaduosisime Lietuvą, ne mes ją išlaisvinsime, bet pati tauta vietoje vaduosis, pati laisvinsis. Mes tepadėsime, kuo įstengsim!"

Lituanistikos instituto prez. dr. P. Jonikas sako, kad institutas nenuveikęs, kiek norėjo, nes kildė pinigų stoka ir pasaulėžiūriniai dalykai (katalikai vis nori "savo" lituanistiką aukščiau statyti). Institutą įkūrė Profesorių draugija 1951 metais. Didžiausiu jo

Tęsiama 11 psl.

"... VIENYBĖ TURI GYVENTI!"

Š. m. lapkričio 11 d. sueina lygiai dveji metai nuo Juozo Tysliavos mirimo ir tiek pat laiko, kai Vienybė tebeleidžiama po to didelio smūgio, iš pagrindų sukrėtusio likusiąją šeimą, laikraštį, jo skaitytojus ir bendradarbius.

Tomis liūdnomis 1961 m. lapkričio dienomis, kai skaitytojai varstė Vienybės namo duris paskutinį sudiev tarti savo Redaktoriui, visi rūpinosi laikraščio likimu, teiravosi, kaip bus su Vienybe, kuo galėtų padėti, kad laikraštis gyvotų. . . Rūpinosi skaitytojai ir rėmėjai, nes jie nepamiršo Jo Žodžių: "Miršta redaktoriai, leidėjai, bendradarbiai ir skaitytojai, bet VIENYBĖ TURI GYVENTI!"

Lankytojų tarpe, deja buvo ir tokių, kurie nebuvo tokie nuoširdūs, kurie Vienybės namo slenkstį peržengė tik tada, kai Redaktorius savo darbo kambaryje gulėjo grabe, nes pajuto proga pasinaudoti mūsų nelaime.

Apie tuos blogos valios žmones šia proga gal nevertėtų prisiminti, bet ir nutylėti negalime. Nepajėgę laikraštį pasiimti į savo rankas ir jų pranašystėms, kad už 6 mėnesių užsidarysime, neišsipildžius, jie siekė Vienybę sunaikinti iki šiol Amerikos lietuviams negirdėtomis priemonėmis. Maždaug taip, kaip jie elgėsi Lietuvoje, "likviduodami" organizacijas, įstaigas, kooperatyvus, ir visa, kas buvo nepriimtina tuometinei Lietuvos vyriausybei.

Tai žmonės-apsėsti "valdymo" manijos, o Vienybė nepriima tų partijų vadovų įsakymų. Todėl savo akciją nukreipė prieš laikraštį, kuris šiuo metu

yra vienintelis leidinys Amerikoje, pirmoj eilėj žiūrėdamas lietuviybės reikalų ir tam tikslui apjungdamas visų pažiūrų ir viso pasaulio lietuvius.

Ne vienam iš tų asmenų, kurie pagrindinėmis priemonėmis Vienybei daro žalos, galėtume iškelti teismo bylą. Bet bylinėtis nenorime ir tam tikslui neturime lėšų. Kita proga Vienybėje paskelbime tų žmonių vardus ir jų veiksmus, kad patys skaitytojai iš lietuviškojo visuomeninio gyvenimo juos išrautų nelyginant piktžoles.

Per paskutiniuosius dvejus metus, kaip dar niekad savo 77 metų istorijoje Vienybė nebuvo patyrusi tiek daug pikto ir žiauribių iš savo priešų, ir tiek gero ir dosnumo iš savo draugų. Tie, kurie siekia Vienybę sunaikinti, nesupranta vieno būdingo amerikiečių bruožo, būtent, skriaudžiamąjį užtarti, neįlaimėn atsiderusiam padėti. Jie nežino ir kito mūsų gyvenimo principo: - "Gyvenk, ir kitam leisk gyventi!"

Tik dabar drįstame atskleisti, kad Vienybės padėtis prieš dvejus metus buvo katastrofiška. Labai nedaug trūko, kad seniausias pasaulyje lietuviškas laikraštis būtų užsidaręs. Bet Vienybės amžius neleido rankas nuleisti, nekaltant jau apie kitus gilius sentimentus laikraščiu.

Retas tų, kurie mus skriaudė, pagalvojo, kad, Vienybei išnykus, iš lietuviškos padangės būtų pasitraukę ir keletas tūkstančių geriausių ir nuoširdžiausių lietuvių patriotų, kurių širdyse visokie pagalbos atsišaukimai vis rado atgarsio. Tai tie patys lietuviai, kurie,

Vienybei raginant, rašė afidavitus, padėjo dypukams įsikurti Amerikoje, siuntė aukas šalpai, Lietuvos laisvinimo reikalams ir kt. kilniems tikslams.

Jeigu Vienybė būtų užsidariusi, mes žinome, kad dauguma skaitytojų kito laikraščio nebūtų prenumeravę ir eventuali būtų pasitraukę iš bet kokios lietuviškos veiklos.

Vienybės kova už savo gyvybę per šiuos dvejus metus buvo sunki, kartais atrodė nebeįveikiama. Reikėjo gintis nuo skolininkų, bet nemažiau kentėjome ir nuo savo tautiečių daromų skriaudų. Buvo dienos, kada badavome ir kitokį vargą pakėlėme, kad tik laikraštis išeitų. Bet, kartais, ir varge laimė nusišypso. Turėjome nepaprastai gerus kaimynus - Alice ir Stepą Karvelius, Amelia Sinušienę su sūnumi Valteriu, bei kitus draugus, kurie nuolat rūpinosi mūsų likimu.

Jiems ypač nuoširdžiai dėkojame.

Džiaugiamės galėdami pranešti, kad skaitytojų ir rėmėjų pagalba lapkričio 1 dieną Vienybė baigė mokėti skolas už naujas mašinas (kainavusias \$9,500), kurias buvo užpirkęs velionis Juozas Tysliava, nuolat tobulindamas laikraščio ofsetinę techniką, o sekančių metų bėgyje, vienybiečiams padedant, tikimės išsikopti iš kitų skolų.

Tai nuopelnai, kurių buvo atsiekta bendromis jėgomis. Didžiausia padėka priklauso Vienybės redaktoriams ir visiems bendradarbiams, rėmėjams ir skaitytojams, kovojusiems už Vienybės gyvybę ir jos ateitį. V. TYSLIAVIENE

PRIEŠ 50 METŲ

(IŠ J. O. ŠIRVYDO 1913 METŲ DIENORAŠČIO)

20: Laišku paklausiau B. K. Balevičiaus (Balučio), ar Olšauskas norėtų spausdinti mano ruošiamas literatūros kritikos straipsnius, apmokant po centą už eilutę.

21: Redakcijoje su Purviu baigėme versti anglų kalbon straipsnius, reikalingus Bagočiaus byloje. Žmona iš Subatės (Latvijoje) rašo, pirkusi sklypą ir statys namą. Vaikai, sako, gerai mokosi. Mano vietą Ellis Islande gavo Čiurlionis. Būtų gerai, kad gautų pastoviai, nes mūsų kolonijai reikalinga daugiau lietuvių inteligentų.

Vasario 22: Su šeiminku Vingeliu apskome East New Yorką, dairydami naujo buto. Atlankėme Bukšnaičius, Steponaitį ir Gagilą, kuris nusivedė į vokiečių salę, kurioje Ereminas repetuoja savo chorą įdainuoti Columbia plokštelių.

Vasario 24: Brolis Antanas (Bernotas) rašo, kad kova perkasi linotipą, todėl gal po savaitės neteksias ten raidžių rinkėjo darbo. (Automacija? - V.Š.) Keta sugrįžti Lietuvon ir įkurti kokį verslą. (Tai vėliau ir padarė -- Južintuose. - V.Š.)

Vasario 25: Bagočiaus byloje teisėjas baigė apklausinėti Purvį ir kun. Varnagirį. Pletus mums "užfundino" Mikolainis. Gėrtuos

puikiais Arnoldo raštais. Kaip gaila, kad lietuviai neskuba pramokti anglų kalbos, tikslu prieti prie puikiosios pasaulinės literatūros! Gal kitokiais pasidarytų!

Vasario 26: Pleirys iš Bremeno siūlosi atnaujinti bendradarbiavimą Vienybei, kaip būdavo, kada gyveno Šiauliuose, o mes Plymouth. Vienybei išspausdinus jo vertimėlį iš latviško Tamsybės Guolys (užuot jo pavadinimo Tamsybės Guolis) jis dėl šitos ilgiosios "y" storai mus pakeikė ir metė rašinėjęs. Matyti, jau atlyžo. Arnoldo raštuose patiko pasakymas, kad mūsų amžiuje žmogus jau nebegali gyventi sau vienas, vienišu. Kultūra, girdi, reikalaujanti, kad ką tik žmogus dirba, galvoja, ar parašo, turi vis atsižiūrėti, ar tai neša naudos kam kitam, netik tau pačiam.

Vasario 27: Gavau laišką iš Eismonto Kražiuose, kad man suradęs keletą senų lietuviškų knygų, jų tarpe Žyvatą Viešpaties Kristaus, 1793 metų laidą, ir senas Kantičkaš, Aukso Altorių ir kitas.

Bus daugiau

Vienybės spaudos baliuje lapkričio 2 d. Iš dešinės - leva Mikolainienė, buv. Vienybės redaktoriaus P. Mikolainio našlė, š. m. spalio 31 d. sulaukusi 80 m. amžiaus ir V. Tysliavienė. Iš kairės - solistė Lionė Jodytė - Mathews ir jos giminaitė Violeta Jodytė, kuri New Yorke dirba kaip modelis.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

nama su žydiškąja Babilono nelaisve, mes nebūtinai turime verkti, susėdę ant mūsųkojo Babilono upės krantų.

Net ir žydų liūdesys Babilono nelaisvėje praėjo. Jie įsikūrė. Kai reikėjo grįžti į tėvynę, tai daugelis nenorėjo. Liūdesys ir gimtojo krašto pasiilgimas, pasirodo, buvo laikinai reiškinys. Išblyško ir liūdesys ir ilgesys, bet gimtosios žemės prisiminimas liko daugeliui tūkstančių metų!

Daug kas iš mūsų ryšius su savo tėvyne ir su savo tauta klaidingai grindžia laikinomis priemonėmis. Bet laikas eina, kaipai mįgdo ir ilgesį ir priešams keršto troškimą.

Bet juk tai nėra patys svarbieji reiškiniai. Daug svarbiau, kad ir po mūsų vis vien tauta egzistuos trintis, viena su kita ryšio nepraradusiomis dalimis: buvusiąja, esančiąja ir būsimąja.

4,000 MYLIŲ APLINK DIDŽIUOSIUS EŽERUS

TĖSINYS

Liepos 8-tos rytą, pirmadienį, iš Belvilės pasukome į Kanados lietuvių sostinę – Torontą.

Prisivažinėję „šunkeliais“ pakeliui iš Kingstono ši kartą nebeonorėjome klaidžioti ir važiuavom šiaurinio Ontario ežero pakraščio autostrada. Šimtą trisdešimt mylių pralėkėm per dvi valandas. Bet kuo greičiau važiuoj, tuo mažiau pamatai. Autostrados visam pasauly pamašios vieną į kitą nuo Hitlerio laikų; dvi ar trys asfaltuoto kelio juostos į vieną pusę, tiek pat į kitą; per vidurį plevutė, žvyras arba krūmal.

Bet už tai 700,000 gyv. Torontą privažiavus, tiems priemiesčiams ir eismo šviesoms prie sankryžų galo nebuvo. Kita valandą truko, kol pasiekė gausiau lietuvių apgyventą rajoną aplink šv. Jono Krikštytojo parapiją, vakarinėje Dandy g-vės pusėje, Nr. 941.

LIETUVIŠKAI ŠNEKA

Šioje apylinkėje joks atsitiktinumas, kad užėjus kelio klausti į krautuvę, išgirsti pardavėją su pirkėjais lietuviškai šnekančiais tarp kitų prekių pamatai lietuvišku knygu ir Toronto lietuvių laikraštį Tėviškės Žiburius. Bet tiek lietuvių irgi nėra, kiek Chicagos Marktparko rajone, nes vietiniai iš toliau atvažiavusius atpažįsta ir be ilgų ceremonijų klausia: „Iš kur atvažiavot?“ Tuo atžvilgiu čikagiečiai „miestietiškesni“, savo nuoširdaus smalsumo taip greit neparodo.

Apsistojus pas gimines, lietuviškas vaišingumas čia liejasi alaus bonkutėmis. Ir kokio to alaus čia tie kanadiečiai neturi: ir pagal anglišką receptą daryto, ir pagal vokišką, ir šviesaus ir tamsaus, ir saldaus, ir kartaus. Jį pardavinėja tik specialiose krautuvėse, kurias patys alaus bravorai susidėję išlaiko. Ir nors kanadiečiai nėra tokie fanatiški alaus gėrėjai kaip belgai, australai ar vokiečiai, bet vistiek išgeria daugiau už amerikiečius – vidutiniškai vienam tenka 13,2 galtonai per metus.

NĖRA LAIKO VIEŠETI

Kadangi mes per dvi savaites buvom pasiryžę padaryti daugiau mylių kaip kad jų yra nuo Uralo iki Gibraltarą, tai ir iš Toronto, net padų apšilt nespėję, greit pajudėjome Hurono ežero link, toliau į šiaurę, ro link, toliau į šiaurę.

Ir torontiečiai lietuviui turi savo „sandūnus“, kaip ir čikagiečiai, tik jų jų šiek tiek toliau.

Yra prie Jurgio įlankos Hurono ežere toks kurortas Vasagos Paplūdimys. Tarp tautiniai jis galėtų būti garsus tuo, kad čia teka turbūt trumpiausia upė pasaulį, vos 100 jardų ilgio Notavasaga. Bet lietuviams jis svarbus tuo, kad čia vasaros metu, ypač savaitgaliais sutiksi visus tuos, kurių Toronte tuo metu nėra. Ankščiau tie smėlio ir vandens mėgėjai susimesdavo aplink šiek tiek arčiau Toronto esantį Šimkos ežerą, bet pastaruoju metu spiečiasi Vasagoje. Mat, Šimkos ežeras didžiulis ir tautiečiai jo krantėse pasimesdavo kaip

NIEKUR BE DIEVOI - Toronto lietuvių mėgiamas vasarvietės Vasagos paplūdimio koplytėlė. Vasagos paplūdimys yra prie Jurgio įlankos Hurono ežere, 90 mylių į šiaurę nuo Toronto.

vedė gerą asfaltuotą 69-tą kelią. Pery Saundas tik tiek civilizacijos paliestas, kiek jos reikalauja iš miesto pabėgęs trumpam vasarotojas. Yra čia viešbučių, kurortinių kolonijų, stovyklavimui skirtų vietų, laivams nuleisti rampų ir ketas golfo aikščių. Aplinkui ežeras prie ežero, o pati Jurgio įlanka nusėta mažomis salelėmis ir išraižyta mažų įlankėlių ir upelių. Nesunku čia įsivaizduoti pirmuosius pionierius ir traperius senam „Vinetu“ skaitytojui.

Nakčiai apstototi buvo dar per anksti, tad traukėme toliau į šiaurę 65-tuoju keliu, kuris eina iki pat Sadiburio, didesnio pramonės miesto Ontario provincijoje. Tik privažiavę Brito miestelį, prie Magnetavano upės, pradėjome dairytis nakvynės.

Indėnai prerijose. Tuotarpu 500 gyv. Vasaga yra kaip turgaus aikštė, o 9 mylių ilgio paplūdimys kaip Laisvės alėja: čia ir pažistamus, ir draugus, ir savo priešus torontiečiai susitinka.

SALTA KAIP ALIASKOJ

Papratę prie 90 laipsnių Farenhalto, „sandūnuose“ mes nusprendžiam, kad 57 liepos viduryje Vasagoje visgi nelabai kurortiški. Atrodo, ir vasarotojai taip pat

galvojo, mes vaikščiojo apsilvilkę storiiausiais megztiniais lyg slidinėt atvažiavę.

Važiuojam dar toliau į šiaurę, Jurgio įlankos pakraščiu, į Pery Saund pusę, kuri dar visai neseniai atsivėrė turistams, kai pra-

Lietuvoje, atrodo, ruošiamą nemaža visokių paskaitų. Tiesa rašo: Vyko paskaita. Peržvelgiau klausovus. Vieni kažką tarpusavyje šnekučias, kiti skaitė laikraščius, tretį – tiesiog snaudė! Paskaitininko pavardė – Naberežnychas.

SATYRINĖ TRIJŲ VEIKSMŲ KOMEDIJA

VEIKĖJAI

- BURBULIS - kolūko „Plačiuoju vieškeliu“ pirmininkas
- PUTRIUS - buhalteris
- ŽVYNIŪTĖ - zootechnikė
- NAVICKAS - kolūkietis
- KIMSA - kolūkietis
- PENIMIS - spekuliantas
- DUNDA - draugas iš rajono
- ŠOFERIS
- BOBELĖ - su pieno skardinėmis
- PASTRIGA - šeštojančios organizacijos atstovas
- MAGDALENA - vištinkė
- BRONISLAVAS - kolūkietis
- Kolūkiečiai ir kolūkietės

PIRMAS VEIKSMAS

Apsinaukęs ankstyvo pavasario rytas. Kolūko „Plačiuoju vieškeliu“ raitinė. Prie stalo, kur sėdi pirmininkas, senoviskas, aukšta atkalte, panašus į sostą fotelis. Kambaryje dar vienas kitas krėslas, viena kita taburetė. Palei sieną - suolas, spinta.

Iškilingoje kedėje sėdi Burbulis. Jis vienas lošia šaškėmis.

Burbulis (stumdydamas šaškių lentoje ripkeles). Tą šitaip... O tą – šitaip. Jei tą šitaip, tai tą... Palauk, palauk – kur eini, kaip eini? Eik tu... Lošė-ėė-ėjas... Va kaip reikia eitil Matai; pykšt pykšt -- ir nuimu.

Pro duris triukšmingai įbėga Magdalena.

Magdalena. Draugas pirmininke! Draugas pirmininke! Mūsų vištelė jau sukarkė!

Burbulis (pašoka nudžlugęs, pastumia šaškių lentą). Sukarkė?!

Magdalena. Sukarkė, draugas pirmininke! Pasistiepi ant laktos, paplasnojo sparnais ir ka-ad sukarkė!

Burbulis. Ar aš nesakiau!

Magdalena. Taip, sakei, draugas pirmininke, sakei. Burbulis. Kaip šmeižė tą vištą, kaip liežuvi laidė; nieko nebus, ne dedeklė – ir šiaip, ir taip. O aš sakiau: kai tik ims karkti, tai ims ir dėti.

Magdalena. Kur čia višta iškęs nedėjus...

Burbulis. O kaip reaguoja gaidys?

Magdalena. Toks jo meilumas vištelei! Paleidau į aptvarėlį, vaikštinėja susiglaudę kaip jaunavedžiai. (Susigraudinusi) Tiestog širdis šala žiūrint...

Burbulis. Va kada kolūkis pradės atkusti! O čia visokie talalalkos juokėsi, krykštavo. Netikėjol! Pagaliau nušluostysim jiems nosį.

Magdalena. Dabar, pirmininke, lesalo-tai jai negailėk.

Burbulis. Ar jau vėl pritrūkai?

Magdalena. Pritrūkau.

Burbulis. Ar pašėlai, Magdalen. Kada čia... Užvakar, rodos... kiek gavai?

Magdalena. Ne užvakar, o už-už-užvakar. Gal jau ir visa savaitė.

Burbulis. Tėgu ir savaitė! Kiek tada gavai lesalo?

Magdalena. Nebeatsimenu... ar tris, ar trisdešimt...

Burbulis. Ko – trisdešimt?

Magdalena. Tai jau... tur būt, kilogramų...

Burbulis. Trisdešimt kilogramų. Atsimenu. Tai per tas kelias dienas ir sulesina?

Magdalena (sukdama akis į šalį). Sulesinau...

Burbulis (atsidūsta). Oi Magdalen, Magdalen... Tu klauras maišas.

Magdalena (pasišiaušia). Taigi ar aš, draugas pirmininke? Juk paukščiai, įrodyta; nelesinami stipma. O dabar, kai ta vištelė ims dėti...

Burbulis. Tai kiek tau dabar reikia?

Magdalena (atsidūsta). Na, gal... mažiausiai – centnerio.

Burbulis (atsidūsta). Oi Magdalen, Magdalen... Sulesinsi tu ir mane patį toms vištoms... Išrašysiu, bala nematė. (Rašydamas) Tik jau dabar nuo tos vištos nesitrukau. Kai tik padės pirmąjį klausinį, čiupk jį ir nešk man.

Magdalena. Ar virtą?

Burbulis. Kaip tatal – virtą? Ar pašėlai? Aš jį pristatysiu rajonui, žemės ūkio specialistams, tą klausinį. Tepamato savo akimis, kad mes ne sapnus gaudom, o darbuojamės rimtai ir vaisingai! (Paduoda Magdalenai raštelį)

Magdalena (lankstydamą jį). Ačiū, draugas pirmininke. (Viliojamai) Tai gal... užsuktum pažiūrėti... tos vištelės... pritemus...

Burbulis. O ką ten pamatysi pritemus?

Magdalena (šelmiškai šypsosi). Na... gerai žiūrėdamas, tai ir visai patamsy kartais šį tą gero užčiuopi...

Tęsiama 6 psl.

Vilniuje šį rudenį.

LIETUVOJE

Vilniuje 5-tas architektų suvažiavimas aptarė miestų ir kaimo sričių statybos projektavimo — planavimo reikalus.

Tiesa Vilniuje skelbia eilę 1863 sukilimo dalyvių biografijų. Aną dieną E.

Vaitkus parašė savaip iškraipytų duomenų apie veiklą amerikiečiui seniau pažįstamo kun. V. Dembskio, kuris čia gyveno ir mirė dr. Šliūpo globojamas. Amerikon Dembskis atvyko 1880 m. ir pradžioje gyveno Kanadoje.

Vilniuje lietuvių ir rusų kalbomis išėjo didelis ir

brandus veikalas Lietuvių Liaudies Menas — Skulptūra, su 489 iliustracijomis, kurių 16 — spalvotos.

Inž. Pr. Zundė valstiečių liaudininkų suvažiavimui New Yorke pasakojo: Suplanuota Lietuvoje ypatingai plėsti mašinų gamybą, radijo pramonę, metalo apdirbimas, elektrinių motorų, matavimo ir registratorių

gamyba. Kėdainiuose statomas trašų fabrikas, Panevėžyje televizijos aparatų, Petrašiūnuose metalo liejykla, Kaune dirbtinių audinių fabrikas. Visi pareikalaus tūkstančių darbininkų ir iš Rusijos žaliavų.

Nuo rusų laivo "Alytus" Halifaxo uoste Kanadoje pabėgo du lietuviai jūrininkai: Albinas Vibrys ir Jurgis

Vaitkevičius. Kanados imigracija juos įleido gyventi. Laive, sako, pusė rusų, pusė lietuvių.

Vilniuje einas žurnalas Švyturys jau pasivijo Ameriką, nes įsivedė Dear Abby rūšies skiltį. Aną dieną viena vedusi, bet išsiskyrusi moteris L. K. klausia: kas jai daryti — mylėti ir gyventi su vedusiu vyru (komsomolu), ar laukti grįžtant iš kariuomenės vaikiną, kuris ją myli, bet ji jo nemylinti? Dauguma skaitytojų patarė neardyti vedusio šeimos, o vaikinui kariuomenėje atvirai pasakyti savo jausmą.

Beje, tas pats Švyturys spausdina kitą dalelę Vokietijoje dabar gyvenančio istoriko Ivinskio dienyno, palikto Vilniuje. Pirmą dalį paskelbė 1961 m. nr. 2. Šiame Ivinskis pavaizduoja rusų kariuomenės atvykimą okupuoti Lietuvą po to, kai premjeras Merkys ir Urbšys buvo iškviesti Maskvon išklausti Stalino ultimatumų, o Smetona pabėgo užsienin.

Utenos srityje partija kolchozui užkorė vedėju Štortsnovą, apie kurį Vilniaus Tiesa pasakoja: Kiek pabuvęs, įsigijo Volga automobilį. Turi didelę nuosavų galvijų bandą, laiko daug paukščių. Gyvulių šerla geriausiu kolchozo pašaru. Kūrena geriausias malkas — nieko už nieką nemokėdamas.

Lenkas žurnalistas rašo: Štai, vienaaukštis namas su iškaba: Punksko Lietuvių Kultūros Namai. Vedėja pasakoja: Mūsų meno savi-veiklos nariai visi yra kaimo jaunimas. Choras dainuoja lietuviškas dainas (Rūta, Tėvužėli, Atėjo Bernelis, Gintarėlis ir Vilniaus Švedo bei Dvarionio kūrinių). Teatro kolektyve 10-20 artistų mėgėjų. Veikia nuo 1957 metų. Pastatė Herkus Mantus dramą ir Vienuolio Paskenduolę, Čechovo ir Ostrovskio veikalų. Dekoracijas ir kostiumus patys pasidaro, bet 8 komplektus susilaukė iš Vilniaus. Labiausiai mėgstami šokiai: Žilvitis, Suktinis, Klumpakojis ir Sadutis. Pastarasis padarytas, tarytum, iš-tisa senovės vestuvių apeiga. Prie namo veikia ir dviejų kursų liaudies universitetas.

Sėja ir piūtis

Atkelta iš 7 psl.

Jeina Putrius. Magdalena išeina.

Putrius (kabindamas ant vinies apsiaustą ir kepurę, nusiaudamas purvinus kaltošus). Labo ryto, draugas pirmininke.

Burbulis (nustebęs). Labo tai labo. O kad vėluojies, apie tai nė žodžio?

Putrius. Atleiskite, draugas pirmininke.

Burbulis. Vakar — atleiskite, šiandien — atleiskite, rytoj — atleiskite... Kada tiems atleidimams bus galas?

Putrius atsidūsta, sėdasi prie stalo.

Mes dirbame kolūkyje, o ne kokiame kooperatyve, ar... kokioj savi-veikloj. Čia turi būti drausmė kaip gvardijoj.

Putrius. Aš stengius, draugas pirmininke.

Burbulis. Stengies... Tokios tavo ir pastangos... Kada nori, tada į darbą ateini.

Putrius. Atsiprašau, draugas pirmininke... Vakar dirbau iki vidurnakčio. Ir užvakar. Dabar vis iki vidurnakčio dirbu.

Burbulis. O kodėl šįryt šaškių partiją turėjau pats vienas lošti? Nežinai tvarkos? Rytais man reikalinga smegenų gimnastika, kad visą dieną būčiau darbingas. Laiku neateini — kolūkiui kenki: aš negaliu atiduoti jam visos savo proto jėgos!

Putrius (atsidusęs). Ką padarysi, draugas pirmininke, kad...

Burbulis (pertraukdamas). Žinai, ką sako tokiomis dienomis tikri žemdirbiai?

Putrius (spoksodamas). Ką sako tikri žemdirbiai, tai nežinau, draugas pirmininke.

Burbulis (iškilmingai). "Viena tokia diena metus maitinai!" Šit ką sako tikri žemdirbiai. (Paruošdamas šaškes) O tu? Sėskis, ko vėpsai, akis išvertęs.

Putrius (sėsdamas lošti). Kad šįryt mane kolūkiečiai sugaišino. Susistabdė, užkalbino...

Burbulis. Kokios ten kalbos... Dabar sėja, ne metas kalboms. Dirbti reikia, dirbti. (Energingai stumdo šaškes)

Putrius. Taigi ir aš jiems: imkitės darbo, sakau, ne-tauziję niekų. Ar tu juos apšviesi? Kabinėjasi — vienas prie to, kitas prie kito...

Burbulis. Kas prie ko kabinėjasi?

Putrius (mikčiodamas). Matot... kaip čia pasakius... Ima jūsų pasigesti... Sako, laukuose sėja, o pirmininko nematyt...

Burbulis. Tai ar man tik ta sėja ant sprando? Man ant sprando visa kolūkinė gamyba. O dar — pasitarimai, susirinkimai, biurai, konsultacijos, instrukcijos, delegacijos, soclenktynės... Tik beskaičiuodamas, kvapo pritrūksti, o kai reikia visur dalyvauti...

Putrius. Kas to nežino! Bet ar išaiškinsi tamsiam elementui. Tauzija, ir tiek. Kad ir tas pats Navickas...

Burbulis. Vėl Navickas? Ką dabar tas Navickas?

Putrius. Nevaldo liežuvio, ir tiek...

Burbulis. O ką jis sako?

Putrius (pasiraišęs). Daug ką sako... Sako, mūsų darbdieniai buteliuose.

Burbulis. Kokiuose buteliuose?

Putrius (pagalvojęs). Tur būt, stikliniuose. Sako, pirmininkas su sandėlininku iš mūsų darbdienių krūminę varo.

Burbulis. Kokią krūminę?

Putrius (pagalvojęs). Geriamą.

Burbulis (perpykęs). Mmmelas! (Trenkia kumščiu į stalą) Melas! Ot ko nekenčiu — melo! Tu būk man šleivas kreivas, tu būk man žvairas, būk šlubas — aš tave žmogum laikysiu. Bet jei tu melagis — tu man joks žmogus. Ir tas Navickas... ar žmogus?

Putrius. Ne žmogus, ne žmogus, draugas pirmininke. Ne gana, kad pats šiaušiasi. Dar ir kitus šiaušia.

Burbulis. Šiaušia?

Putrius. Šiaušia, draugas pirmininke.

Burbulis. O prieš ką jis šiaušia tuos kitus?

Putrius. Prieš... prieš... prieš vadovybę...

Burbulis. Kokią vadovybę?

Putrius. Na, prieš... mm... kuri... kuri vadovauja...

Burbulis. Prieš mane?

Putrius. Tai kaip ir panašiai...

Burbulis. Na, neel... Juokai! Prieš mane tai jie nepasišiauš... Per minkštos blauzdos jiems prieš mane šiauš-tis!

Putrius. Taigi ir aš jiems taip sakiau.

Burbulis (mėgdžiodamas). Sakiau, sakiau... Nieko tu jiems nesakei. Iš akių matau. O reikėjo jiems taip atrėž-ti!

Putrius. Atrėžiau! (Mėgdžiodamas Burbulį) Mmmelas — surikau. Ir kai tėškiau kumščiu į stalą.

Burbulis (tylėdamas spokso į Putrių, Putrius spokso į Burbulį). Ko tu čia man akis dumli? Kur tu lauke tą stalą radai?

Putrius (pašlurpsėjęs nosim). Aš, draugas pirmininke... mintyse... Mintyse kai drožiau!

Burbulis (grasinamai). Klausyk, Putriau... Negudragalviauk. Atsimink, kad mudu — kaip viena virkštele suaugę. Jei imsi uodegą mėtyti, tai pasigailėsi!

Putrius. Taigi, draugas pirmininke, ar aš kada ką?..

Burbulis. O tie jų plepalai, tai val... (Spiauna ant grindų ir patrina koją) Kai kolūkį iškelsiu, jie man rankas išbučiuos. Žinai, kas šįryt atsitiko?

Putrius (sužiūra). Kas?

Burbulis. Pagaliau mūsų višta sukarkė.

Putrius (suplodamas delnais). Sukarkė!

Burbulis. Sukarkė. Vadinasi, tuoj ims ir dėti.

Putrius. Ačiū dievui, sulaukėm. Ai! Tai reiškia, ta proga vėl išlupsim koncentratų kokį dvidešimt tonų?

Burbulis. Na, ar dvidešimt, ar ne dvidešimt, bet atsižvelgti tai turės.

Putrius. Dabar tai jau turės! (Bakstelį plunksnakotį į rašalinę — tuščia. Prieina prie spintos. Paima vieną butelį — ne tas. Deda atgal. Ima kitą) Dabar nebegalės jie sakyti, kad per daug mums duoda.

Burbulis (šmaisią stebėdamas Putrių, rūščiai). Ko ten knaisiojies?

Putrius. Ieškau rašalo, draugas pirmininke. (Radęs rašalą, nešasi prie stalo) Jau ir kiti kolūkiai purkštuoja, kam mums tiek daug tų koncentratų. (Pripylė rašalinę, neša butelį atgal į spintą) O nežino, asilai, kad mes ne tokie, kaip kiti. Mes su perspektyvom.

Bus daugiau

Mano apsilankymas Lietuvoje

KAIP SUPRASTI TOKIAS NUOTAIKAS?

Visuomet buvau maniusi, kad II Pas. karo audros nukentėję tremtiniai, prievarta ar savo noru pasitraukę iš savo gimtosios tėvynės, daug jautriau už kitus užjaučia panašaus likimo ištiktus draugus.

Pasirodo, kad tokia mano nuomonė buvo klaidinga ir tik į Ameriką sugrįžusi turėjau progos tai įsitikinti. Lietuvoje nesutikau nė vieno žmogaus, kuris būtų smerkęs tuos, kurie bėgo į Vakarus, savo šeimas ir artimuosius palikę nežinomam likimui. Bet slaubas apėmė mane, kai Amerikon grįžusi pamačiau kiek neapykantos ir keršto čia tebereiškiama net tiems, kurie išgyveno 1941 m. Sibiro trėmimo dienas, tas, kurias Amerikoje kasmet birželio mėnesį prisimename ir apverkiame.

Kaip mums amerikiečiams suprasti tokias skirtingas nuotaidas?

Šiuos žodžius rašydama, galvoju apie rašytoją A. Gričių, kuris, Paleckiu tarpininkaujant, po karo grįžo į Lietuvą, ir J. Šoną, Kelelvio redaktorių ir ALT direktorių, 1950 m. iš Vokietijos atvykusį į Ameriką.

Žemiau talpinama nuotrauka iš viešnagės pas Gričių Vilniuje, Vieniybėje pasirodė pirmą kartą pradėjau spausdinti įspūdžius iš apsilanky-

Rašytojas A. Gričius, nepriklausomybės laikais buvęs vienas Lietuvos Aido redaktorių, bolševikams okupavus kraštą 1941 m., buvo ištremtas su šeima į Sibirą ir, kaip jau minėta Paleckiu tarpininkaujant po karo grįžo Lietuvos. Paleckio dėka iš Sibiro buvo sugrąžinta visa eilė žmonių ir, pirmomis dienomis atvykus į Vilnių teko girdėti tą patį, ką B. Paprockienė pasakojo po apsilankymo Lietuvoje 1960 m., būtent, kad apie Paleckį tegirdėjusi tik gerus atsiliepimus.

Gričių vaikai jau suaugę ir kiekvienas savo srityje pasižymėjęs; vienas sūnus yra žinomas filminkas, kurio, deja, neteko sutikti nes mano apsilankymo metu buvo išvykęs į Leningradą filmuoti Shakespearo "Hamletą"; kitas Gričiaus sūnus yra smuikininkas, o duktė - vėžio ligų specialistė. Pats Gričius, kaip ir seniau, užsilma žurnalistika ir yra parašęs visą eilę veikalų. Apsilankymo proga jis padovanojo 1962 m. išleistą satyrinę komediją, "Sėja ir piūtis" iš kolūkių gyvenimo, kurią dideliu malonumu perskaičiau ir su šiuo numeriu pradėjau spausdinti Vieniybėje. (Žiūr. 6 ir 7 psl.)

Gričius pasakojo, kad kolūkiuose lankosi labai dažnai ir su juo daugiausia pakalbėdavau apie sunkias kolūkiečių gyvenimo sąlygas. Didžiausi kaltininkai, kaip jį aiškino, dėl to esą nesąžiningi kolūkių pirminkai, kuriuos dabar bandoma pakeisti naujosios kartos agro-

JONAS GRICIUS

Pagarsėjęs filmų operatorius Lietuvoje.

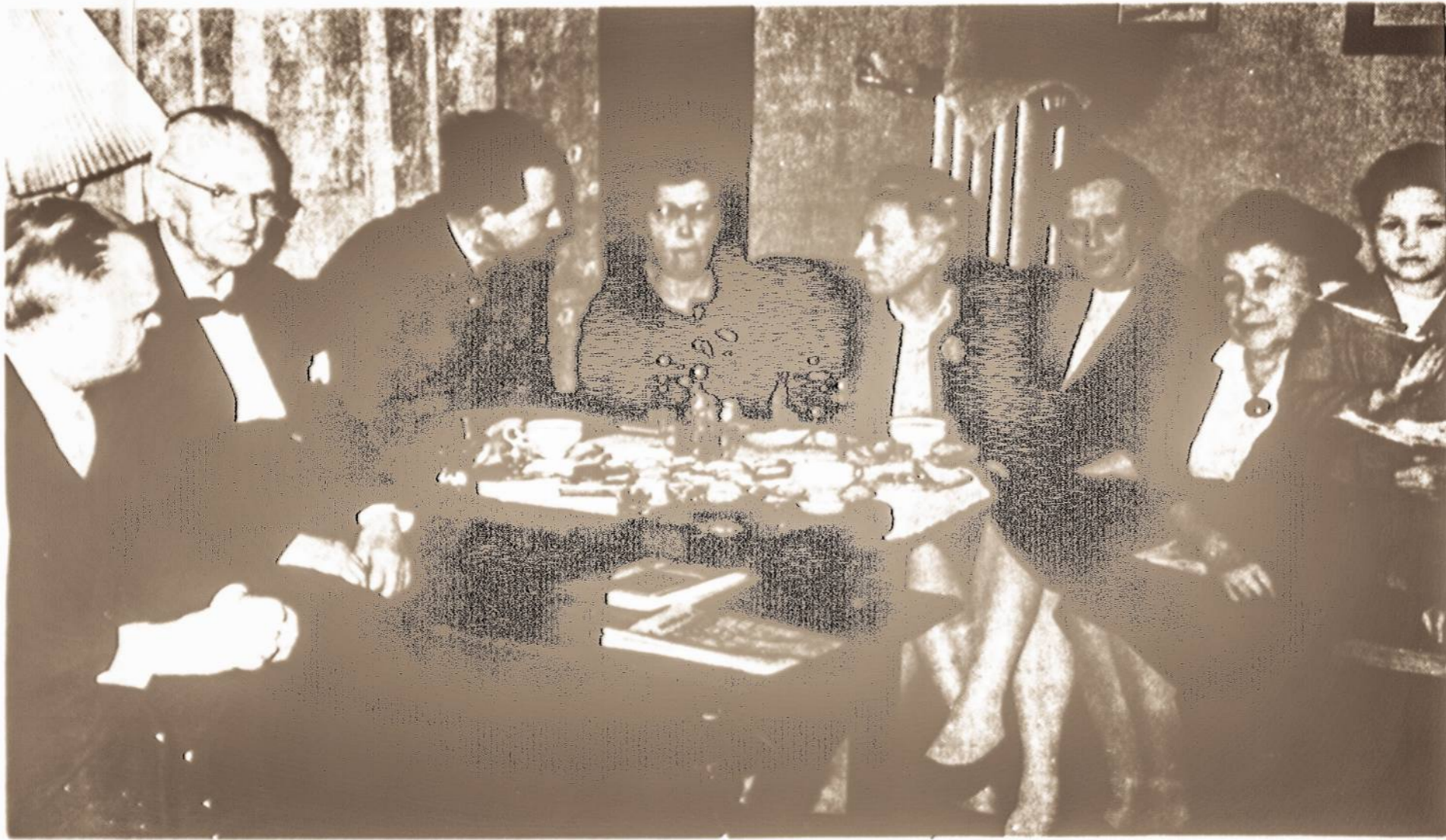
nomais. Viename kolūkyje, kuriame jam teko lankytis, Gričius pasakojo, net klaukė buvo tiek išbadėjusios, kad jį patį vos nesuvalgė. Jį, be abejo, apie tai parašys dar vieną satyrą.

Buvo įdomu patirti, kad Gričius 1931 m. lankėsi Amerikoje ir tuometinės bendrovės buvo pakviestas pasilikti ir Vieniybę redaguoti. Kai klausiau, ar nestigall Amerikoje nepasilikęs Gričius atsakė:

— Jei nebūčiau Amerikos matęs, tai gal ir būtų mane vilioję, bet, žinodamas lietuvių laikraštinių padėti jūsų krašte, esu tikras, kad klaidos nepadarčiau...

Ir man atrodė, kad Gričius klaidos nepadarė, jo vieta tik Lietuvoje, ne Sibire ir ne Amerikoje. Bet būtų labai malonu, jei jį pas mus dar kartą apsilankytų.

Bus daugiau

Svečiuose pas Gričių Vilniuje. Iš kairės - rašytojas A. Gričius, prof. Antanas Sodeika, Amerikoje gyvenančio prof. Končiaus sūnus, Gričiuviene, as pati, A. Sodeikienė, Ozinskaitė ir anūkė Rasa Gričiūtė, kurios senelis iš Amerikos dr. Starkus jai prisuntė gausiai dovanų Kalėdoms. Gričiuviene svečius vaišino nepaprastai skaniu lietuvišku midum, kava ir tortu. *

Z. Šerapin o nuotrauka

mo Lietuvoje. Netrukus J. Sondos redaguojamame Kelelvyje pasirodė sekančio turinio pastaba:

"A. Gričius, įpratęs kaili keisti, tuoj tautininko kailinius nusimetė ir visa dūšia atsidavė komunistams. Todėl jis tuoj buvo iš Sibiro paleistas (o gal ten nebuvo suspėjęs nuvažiuoti) ir per Maskvos radiją pradėjo plakti naclus ir lakštingališkai giedoti apie komunistus, kvietė jų laukti sugrįžtant išskėstomis rankomis.

"Ar jis tai padarė Paleckio paskatintas, mes nežinome, bet aišku kiekvienam, kad taip ištikimal komunistams karo metu tarnavusiam po karo nebebuvo reikalinga kieno nors pastangų kad galėtų grįžti į Lietuvą".

Jelgu A. Gričiaus Lietuvoje nebūčiau sutikusi, tai, galbūt, tokiai Kelelvio informacijai būčiau patikėjusi. Bet kadangi jį sutikau ir daug valandų kalbėjanti, tebejaučiu pasipiktinimą, kad buv. dypukas, Lietuvoje palikęs savo šeimą, galėjo skelbti tokį pikta melą apie kolegą - redaktorių ir rašytoją.

MUZIKAS S. SONDECKAS

Dar tą patį vakarą pas Gričių besiruošiant eiti, į "Vilniaus" viešbutį, trumpam buvo užėjęs komp. J. Juzeliūnas, kviesdamas gruodžio 29 d. ateiti į S. Sondecko diriguojamą styginių ansamblio koncertą. Tik tuomet patyriau, kad tai Amerikoje gyvenančio J. Sondos sūnus, bet niekuomet neprileidau minties, jog jis būtų koks "parsišlavėlis" esamose aplinkybėse. O tuo tarpu S. Sondeckas, matyt, labai privilegijuotas ir patikimas žmogus, su styginiu ansambliu koncertuoti net buvo nuvykęs į Maskvos Kremliaus teatrą tą pačią dieną, kai apleidau Vilnių. Juozeliūnas sakė, kad S. Sondeckas esąs labai talentingas muzikas.

Vienas iš pirmųjų lietuvių, mane pasitikusių aerouoste atvykus į Vilnių, buvo rašytojas Augustinas Gričius (kairėje). Viduryje stovi Vilniaus miesto atstovas Smilgevičius.

S. Narkėliūnaitės Motiną palydėjus į kapus

Konstancija Narkėliūnienė, Vieniybės redaktorės Salomėjos Narkėliūnaitės motina, kurią daugelis lietuvių šiaurės ir pietų Amerikoje prisimena iš žurnalistės filmo, spalio 22 d. pasimirė Lietuvoje, eidama 72 metus.

Telegrama apie Motinos mirtį dukterį atsivijo į New Yorką, vos po poros dienų Narkėliūnaitė sugrįžus iš Vilniaus, kur jina, nuskubėjusi Motinos lankyti, išbuvo dešimt dienų.

Pereitą savaitę Narkėliūnaitė gavo Vilniuje gyvenančio savo kolegos žurnalistinio Vinco Uždavinio laišką, kuriame, tarp kitų dalykų, rašoma:

„...Visų pirma leisk pareikšti gilia-uoširdžią užuojautą Tau dėl motinos mirties ir toliau papasakoti, kaip buvo laidotuvėse, kur aš atstovavau Tave. Taip mane kapinėse pristatė klebonas kun. V. Miškinis, ir taip norėjo Tavo sesuo bei Tavo bičiuliai. Aš Tavo vardu pasakiau atsisveikinimo žodį po klebono religinio žodžio.

Tavo mamytė (Konstancija Narkėliūnienė) mirė Vilniuje spalio 22 d., antradienio rytą apie 6 val. Motinos lankyti apie 12 val. vidurdienį atvykusi sesuo Stasė jau jos neberado gyvos.

Tą pačią dieną buvome susirinkę pas Cicėnus pasitarti, ką toliau daryti. Dar iš klausėme Tavo motinos pasikalbėjimo su Bernardu ir Pole Cicėnais, kuris buvo įrašytas liginėje spalio 20 d., sekmadienį, kaip Tu buvai Bernardą prašiusi. Tai didelis jų pasitarimas, kad dar spėjo užrašyti beveik mirštančio žmogaus balsą, užfiksuoti ir palikti jį giminėms magnetofono juostelėje.

Kadangi į laidotuves į Mielagėnus niekas daugiau negalėjo važiuoti, tai Tavo bičiuliai nutarė, kad aš palydėsiu ir Tave tenai atstovausiu.

Vilniuje sesuo nupirko grabą, metalinį vainiką su juodu kaspinu nuo dukterų ir jų šeimų. Buvo gautas dengtas sunkvežimis, įdėtas į grabą motinos kūnas, pritvirtintas grabas prie sunkvežimio grindų ir, gavę visus leidimus, spalio 23 d.

išvykome su palaikais į Salamianką. Vyko: Tavo sesuo Stasė, pusbroliis Julius Prašmutas, na, ir aš. Polė išlydėjo su gražiomis gėlėmis.

Salamianką pastekėme apie 21 val. naktį. Namie laukė gimnės. Prasidėjo verkimas ir verkavimai. Verkavo Tavo seserys ir seserų vaikai, verkė kiti artimieji. Pašarvota buvo didžiausiame pirkios gale.

Susirinko giesmininkės ir giesmininkai, prasidėjo šermenų budėjimas, užtrukęs visą naktį spalio 23 d., visą dieną ir naktį spalio 24 d. ir spalio 25 d. ligi 14 val., kada atvyko klebonas ir palaikai su grabu buvo uždėti ant eglėmis papuošto vežimėlio, kuris slinko su nemažu būriu žmonių per Salamianką, paskui vieškeliu į Mielagėnus.

Iš tolo, dar iš Salamiankos pajudėjus, ėmė skambinti bažnyčios varpai. Skambino du varpai, bet ypatingai vienas, tas mažasis, kaip man aiškino, šį kartą atidavė savo skolą velionei. Mat, I Pas. karo metu, kai vokiečiai buvo surinkę visus varpus vežti juos į metalo liejyklą, šita mažąjį kažkaip išgelbėjo Salamiankos vyrai, o velionė — tada dar mergina — sumaniai pranešusi pro vokiečių patrulius, tą varpą vėl sugrąžino į kleboniją. Klebonas tada ir pasakė: „Šitas varpas skambins Tau visą kelią, kai Tave lydės į kapus“. Nors keitėsi laikai ir klebonai, bet pažadas tapo išpildytas, praėjus beveik pusei šimto metų.

Bažnyčioje grojo vargonai, degė visos žvakės ant visų altorių, žirondeliuose ir prie katafalko aplink grabą.

Buvo atlaikytos Mišios, atgiedotos egzėkvijos ir apie 18 val. (6 val. vakaro) atlydėta į kapines. Atkastas buvo tėvelio (Bronislovo Narkėliūno, mirusio prieš dvejus metus) kapas, rastas dar visai sveikas grabas, kuris buvo atidarytas pažiūrėti. Tėvelio kūnas dar nesukritęs, veidas ir visa figūra sveika, tik pajuodęs kaip anglis. Rūbai sveiki, formoje ir graban įdėtos gėlės dar buvo sveikos.

Motinos grabas padėtas duobėje tiesiog ant tėvelio

grabu ir užkasta, įstatant naują balto medžio nedažytą kryžių.

Kaip sakiau, prie kapo buvo dvi kalbos — kleb. kun. V. Miškinio ir mano — atgiedotos paskutinės giesmės, ir liūdnai sugrįžta visų į Salamianką, pas Tilvikus (pas seserį Stasę), kur dar kartą maldomis bei giesmėmis prisiminta mirusioji ir, užkandus, pradėta skirstytis...

Konstancija Narkėliūnienė pasimirė nuo leukemijos Vilniaus Onkologijos liginėje, Polocko g. nr. 6, tenai išgulėjusi tris mėnesius. Prieš pat mirtį, dar visoms dukterims prie jos esant, jai pačiai pageidaujant, ji buvo aprūpinta šv. Sakramentalais, jai tą paskutinį religinį patarnavimą suteikiant lietuviui kunigui iš šv. Onos bažnyčios.

Velionė visą savo gyvenimą buvo giliai religinga. Jaunystėje yra giedojusi altu bažnyčios chore.

Velionė paliko liūdinčias tris dukteris: Salomėją New Yorke, Stasę Tilvikienę ir Anielę Prašmutienę su vyrais ir šešiais anūkais Salamiankos kaime (Vilniaus krašte). Liūdėdami paliko ir trys broliai Černiauskai — Jonas Salamiankoje, Kazimieras Talline-Estijoje ir Kastantas Buenos Aires, Argentinoje.

Prieš pasimirdama, ji dar su jais pasimatė. Bro-

Velionė Konstancija Narkėliūnienė

lis Kazimieras buvo atvykęs iš Estijos, o brolių Kastantą, su kuriuo ji atsiskyrė tam išvykstant 1928 m. Argentinon, ji pamatė filmę, kurį Salomėja susuko, šiemet rugpjūčio mėn. savo dėdė aplankiusi Buenos Airese. Taip pat velionei liginėje dar buvo parodytas ir Salomėjos 1961 m. suktas filmas Lietuvoje, kai dar buvo gyvas jos vyras Bronislovas, miręs 1961 m. gruodžio mėn. pradžioje.

Velionė gyveno Salamiankos kaime savo troboje su dukros Stasės Tilvikienės šeima. Jos dukters vyras Jonas Tilvikas yra Mielagėnų gimnazijos mokytojas. Savo senatvėje velionė, būdama sveika, dar padėjo

auginti anūkėlius, kad Jonui būtų lengviau išėiti aukštųjų mokslus, kuriuos jis tęsė užakintu būdu ir kuriuos šiemet užbaigė.

Savo gyvenime pati neturėjusi galimybes mokytis, ji džiaugėsi, kad kiti jos artimieji gali siekti mokslo. Ji ypatingai džiaugėsi, kad ir jos duktė Salomėja, kurios mokslus Vilniaus Universitete nutraukė karas, paskui baigė juos Columbijos Universitete New Yorke.

Velionė mėgo skaityti, o paskiausiu metu jos geriausia lektūra buvo kun. Stasio Ylos maldaknygė, kurią ji 1961 m. buvo gavusi lauktuvių nuo savo dukters iš Amerikos.

Lietuvos įstaigų pareigūnų kelionės į Maskvą

Lietuvos spaudoje jau ne kartą rašyta apie komandiruočių mėgėjus. Dabar, kaip skelbia Tiesa (plg. nr. 232, spalio 3), tokių kelionių ir ypatingai į Maskvą mėgėjai nuolat keliauja į vyriausiojo brolio sostinę ir jiems lengvapėdiškai teikiamos komandiruočių.

Prie pavergtos Lietuvos nuolatinių „atstovybės“ Maskvoje, Vorovskio gatvėje (buv. nepriklausomos Lietuvos atstovybės namai) veikia specialus viešbutėlis

ir, pagal Tiesą, tik per 6 mėnesius tame viešbutėlyje buvo užregistruota 2308 įvairių Lietuvos organizacijų bei įmonių bendradarbiai.

Kituose viešbučiuose kaip „Zolotoj Kolos“ ir kituose tokių svečių per pusmetį buvę apie 4,000. Jei tie komandiruočių mėgėjai Maskvoje būtų praleidę vos vieną dieną, tai, pagal apskaičiavimą, valstybei jie jau būtų atsiėję beveik 220,000 rublių.

Kita komandiruočių plejada, tai įvairiausi „ragintojai“ ir „kaulintojai“. Tokie „kaulintojai“ Maskvon vyksta grupėmis, gi kai kurių Vilniaus įmonių vadovai, kaip V. Kirpaitis kas mėnuo sovietų sostinėn siunčia net po 7-10 žmonių. Kai kurios Lietuvos gamyklos, kaip Kauno radijo gamykla, etatų sąrašė neturi įgalotinio Maskvoje, nors faktiškai toks įgalotinis ten sėdi.

Pasirodo, kad kiekvieną

komandiruotę turi patvirtinti Liaudies ūkio tarybos vadovybė, o tiekimo klausimais ir kitos įstaigos. Tai gi, veikia taisyklės, bet kaip jos vykdomos gyvenime tai jau kitas reikalas. O pasivažinėjimui į Maskvą, matyti, daugelio laikomi nebloga pramoga.

(E)

VIENYBĖ maloniai prašo visų skaitytojų, kurių prenumerata pasibaigė, nedelsti atsilyginti.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokiečiai)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Su Mielagėnų par. klebonu ant suoloio prie Salamiankos jaunimo 1957 m. pastatyto kryžiaus Mielagėnų kapinėse aptarta Motinos laidotuvės. Iš k. į d.: kun. V. Miškinis, S. Narkėliūnaitė ir St. Tilvikienė.

Winter Garden Tavern Inc.

Vytis Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Kodel nevykdoma tautų laisvo apsisprendimo teisė?

IS PET SEIMO DARBU

Kaip žinia, Pavergtųjų Europos Tautų Seimas, pradėdamas savo 10-ąją sesiją, pasiuntė telegramą, prez. Kennedy, kad jis savokalboj Jungtinių Tautų 18-ai sesijai iškeltų sovietų pavergtųjų Europos tautų apsisprendimo klausimą.

Deja, prezidentas tik bendromis frazėmis tepalietė reikalą visoms tautoms laisvai apsispręsti, konkrečiai nesuminėdamas devynių Europos tautų, pavergtųjų sovietu.

Šita aplinkybė labai suaktualina PET Seimo priimtą atsisaukimą Jungtinėms Tautoms dėl paneigimo apsisprendimo teisės sovietų pavergtai Europos daliai. Jame, be kitko, sakoma:

JT Chartos specifiniai nuostatai (str. 55 ir 56) įpareigoja JT narius "respektuoti ir vykdyti asmens teises ir pagrindines laisves visur ir visiems".

Vienas JT tikslų (str. 1, p. 2) yra "plėsti draugiškus valstybių, santykius paremtus pagarba teisių lygybės principui ir tautų apsisprendimui".

Visuotinė Žmogaus Teisių Deklaracija (str. 21, p. 3) nustato, kad "vyriausy-

bės galių pagrindu turi būti žmonių valia, išreiškiama periodiniais ir tikrais rinkimais, visuotiniu, lygiu ir slaptu balsavimu ar tolygia laisvo balsavimo procedūra".

Nuo II Pasaulinio karo pabaigos JT suvaidino reikšmingą vaidmenį, įgalindamos ne mažiau 48 valstybes įstoti į savo nepriklausomybės kėlą.

1960.12.14. JT pilnaities XV sesija priėmė kolonijinių kraštų ir tautų nepriklausomybės sieklimo deklaraciją, skelbiančią principą, kad "visos tautos turi neatimamą teisę į visišką laisvę, į vykdamą savo suverenumo ir jo neliečiamumą", ir pabrėžiančią "būtinumą ko veikiau ir be sąlygų padaryti galą visokiam kolonizmui".

Sov. Sąjunga yra užkorusi kolonijinę sistemą didelei daliai Europos: atvirą Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybėse ir pridengtą nepriklausomybės skraiste Albanijoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje.

Sovietinio kolonizmo viešpatavimas Vidurio ir Rytų Europoje turi visus ryškiuosius prispaudos požymius, prieš kuriuos JT

naujieji nariai po karo (nepriklausomybę iškovojusios Afrikos ir Azijos valstybės -- E.) yra kovoję ir laimėję: būtent, ūkinį alinimą, svetimų institucijų bei vertybių primetimą, pagrindinių asmens teisių paneigimą.

Vidurio ir Rytų Europos padėtis yra nusikaltimas JT Chartai ir šią pasaulio organizaciją stato veidmainybės ir dvejojo masto plotmėn, taip pat graso taikai bei saugumui.

Nepaisydama aukščiau išvardytų faktų, JT Komisija kolonijinių ir kitų tautų nepriklausomybei įgyvendinti ligi šiol pavergtuosius Vidurio ir Rytų Europos kraštus aplenkia, išskyrus jos darbotvarkėje esančias Maltos ir Gibraltaro teritorijas.

Po šių aiškių konstatavimų Pavergtųjų Seimas apeliuoja į laisvuosius JT narius, reikalaujamas:

1. padaryti galą ligi šiol JT vartojamam dvejojam mastui tautų apsisprendimo byloje,

2. JT sudarytą Dvidešimt Keturių Komisiją arba kurį kitą JT organą imtis žygių iširti albanų, bulgarų, čekoslovakų, estų, latvių, lenkų, hetuvių, rumunų ir vengrų tautoms laisvo apsisprendimo teisės paneigimą.

Vienybės spaudos baliuje (iš k. į d.) A. Čepulis, M. Petronienė, Petraitienė, R. Mitchell, Jakaitienė, Pillsienė, Pills, Bortkevičienė, Tamašauskienė ir J. Jakaitis.

Jaunesnės kartos veikėjai Vienybės spaudos baliuje lapkričio 2 d. Maspetho Lietuvių Piliiečių Klube lapkričio 2 d. Nuotraukoje - (iš k. į d.) Saulius Šimoliūnas, J. Kiznis, inž. Mačionis ir T. Jonaitis.

SALOMĖJOS NARKĖLIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

Elena Venis ir Diržytė Vienybės spaudos baliuje praeitą šeštadienį pravedusios žaidimus.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS Į

VIENYBĘ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

- * BROŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI
- * KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Lapkričio 2 d. Chicagos sporto mėgėjams liks ilgai atmintina diena. Čia rungtyniavo garsiųjų karinių akademijų — Armijos ir Aviacijos sportininkai, kurie čia jėgas išmėgino dviejų rūšių futbole; vadinama "football'e" ir "soccer'yje."

Žinoma, mažiau akylesnis sporto mėgėjas pastebėjo tik amerikoniško tipo futbolo rungtynes, į kurias atsilaukė netoli 80 tūkstančių žiūrovų. Čia turėjo atvykti ir pats Amerikos prezidentas Kennedy, bet tik sukilimas P. Vietname paskutinėmis valandomis prieš važlavimą jį sulaukė nuo šios pramogos. Bet už tai neturėjo kitų politikos žymūnų su Adlai Stevenson priekyje.

Laimikį nusinešė Armijos vyrai, įveikę lakūnus 14:10. Prieš rungtynes buvo nemaža trukšmingų paradų, o po rungtynių net 2,500 akademijų vyrų su jų "deitais" sugužėjo į Conrad Hilton viešbutį šokiams.

Kiek kitokioje atmosferoje vyko "soccer'io" rungtynės. Aple jas nė prieš rungtynes, nė po jų nerašė spauda, nepranešė televizija (žinoma, jų netransliavo), nė radijas. Tik po rungtynių kai kurie laikraščiai bent paskelbė rezultata. Ir čia laimėjo Armija, nugalėjusi aviacijos atstovus iš Denverio 4:1. Publikos čia buvo apie 100 kartų mažiau negu amerikoniškojo futbolo susitikime.

Beje, paminėtinas faktas, jos paskutinės rungtynės tarp Armijos ir Aviacijos Chicagoje yra buvusios 1926 metais. Taigi galima įsivaizduoti, kad joms čia buvo skiriamas ypatingas dėmesys. Žinoma, dėmesys tėra nukreipiamas tik į tą fut-

bolą, kuris kituose kraštuose mažai yra žinomas, bet visame pasaulyje populiarus futbolas, kaip čia įprasta, biznierių yra nuslopinamas.

* A. SUPRONAS, buvęs žymus sportininkas Lietuvoje ir tremtinių stovyklose Vokietijoje, dabar gyvenantis Toronte, paguldytas į ligoninę sveikatai tirti. Jis yra Vyties sporto vadovu.

* 1963-64 metų Toronto Ladies Basketball lygos pirmenybių pirmąjį susitikimą Toronto Vyties sportininkės pralaimėjo prieš Louis Roy komandą 23:29. Vytį atstovavo: S. Kasperavičiūtė-Baliūnienė, O. Radzevičienė, J. Renkauskaitė, R. Renkauskaitė, Z. Žulpytė, V. Žulpytė, A. Astrauskaitė, A. Kalvaitytė.

* E. ŠLEKYS išrinktas Toronto Aušros sporto klubo pirmininku. Vicepirmininko ir išdalininko pareigas atiteko senam šio klubo veikėjui K. Sapočkinui.

* CHICAGOS Lituanicos futbolininkai pirmose rungtynėse dėl JAV "Amateur Cup" lapkričio mėn. 3 d. Marquette parko aikštėje sumušė žydų Hakoah komandą 6:2. Pažymėtina, jog silpnai varžovai sugebėjo į jį kėlinį baigti 2:1 savo naudai.

* POVILAS TAUTVAIŠAS, bene pats stipriausias Lietuvos šachmatininkas Amerikoje, savo pergalių balansan įrašė dar vieną pažymėjimo vertą laimikį. Lapkričio mėn. 3 d. pasibaigusiose Illinois valstybės "open" šachmatų pirmenybėse jis

Pranas Ulcickas

PASIŽYMĖJĘ SPORTININKAI

Mūsų sporto rašytojai real pastebė čia gimusių jaunuolių sportinius pasiekimus. Štai, nedidutė Nashua, N. H., kolonija davė du šiomis dienomis amerikiečių spaudoje plačiai aprašytus sportininkus.

pasipuošė čempiono titulu. Jis čia nepralaimėjo nė vienu rungtynių ir iš 8 susitikimų sugriebė 7 taškus (dvi lygiosios, 6 pergalės). Šios pirmenybės, vykusių Gompers parko pastatė Chicagoje, sutraukė net 98 žaidėjus, jų tarpe 12 meisterių ir apie tiek pat eksperto klasės šachmatininkų. Tautvaišas panašias pirmenybes buvo laimėjęs 1957 ir 1959 metais.

Jis taip pat 2 kartus yra buvęs ir Chicago pirmenybių laimėtoju. Šių metų pirmenybėse dalyvavo ir daugiau lietuvių, tačiau kitų pasirodymai buvo kuklesni. Apie Tautvaišo laimėjimą platokai aprašė "Chicago Sun-Times" dienraštis (lapkričio mėn. 4 d.) straipsnyje pavadintame "Chicagoan Net Chess Title."

SU VYRAIS IS ANAPUS

Atkelta is 4 psl.

pavykusių darbu yra V. Biržiškos 3 tomų Aleksandryno išleidimas.

Amerikoje gyvenančio kompozitoriaus V. K. Banaičio sukurtą operą "Jūratė ir Kastytis" vis tebelaukia iš kur nors \$15,000 orkestravimui, be kurio neįmanoma eiti į sceną.

Kauno u-to medicinos fakultetą baigęs (prieš 20 metų) dr. Vyt. Kleiza Lietuvoje, sakoma, jau yra padaręs apie 3,000 sudėtingų operacijų, ypač vėžio ligoniams Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose. Rašo apie tai disertaciją. Šiuo metu jis — Lietuvos sveikatos apsaugos ministeris.

STEBĖTOJAS

Karlas Tamulevičius

Apie kitą Nashua jaunuolį Karlą Tamulevičių vietinis dienraštis rašo: "Tamulevich in key Grid Role at Brainbridge, Md.". Tamulevičius yra Nashua High School auklėtinis, dabar lanko JAV Laivyno paruošiamąją mokyklą norėdamas patekti į Annapolį. Jis 6 pėdų vyrukas, sveria 206 svarus. Dėl gabumo futbolą žaisti paskirtas komandos kapitonas pagalbininku. Pernai žaidė su Holy Cross komanda.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

JUOZO GARSVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virgīnia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virgīnia 6-9683

VIENYBĖ

* KAZYS ALGENIS, brooklynietis, atsiliepdamas į Vienybėje paskelbtą žinią apie aukų rinkimą Vasario 16 akto signatarui prof. Stp. Kairiui paremti, per prof. St. Dirmantą pasiuntė \$25.

* NEW YORKO MOTERŲ KLUBAS vietoje viešos užuostaus S. Narkėliūnaitėi, jos motinai Lietuvoje mirus, BALFui pasukojo \$5.

* RUDUO VILNIUJE IR KAIME — tokiu pavadinimu pavadintas Salomėjos Narkėliūnaitės naujusias filmas iš Lietuvos. Šis filmas yra tūkstančio pėdų ilgumo ir techniškai gražiai pavykęs. Juo pasigėrėti turėjo progos Vienybės svečiai lapkričio 2 d. Maspetho Piliiečių Klube įvykusiame spaudo vakare. Filmą savaitgaliais bus rodomas Vienybės patalpose. Suinteresuotieji tegul susisieks telefonu.

* BALFo metinis vėjus Didžlajame New Yorke prasidėjo lapkričio 3 d. ir baigiasi gruodžio 3 d.

* STUDENTŲ SĄJUNGA New Yorke rengia savo suvažiavimą Padėkos dienos savaitgalyje. Ta pačia proga lapkričio 30 d., šeštadienį, Statler-Hilton viešbutyje įvyks koncertas, kurio programoje dalyvaus Dana Stankaitytė ir St. Baras. Akompanuos A. Mrozinskas.

* LIETUVOS KARIUOMENĖS MINĖJIMAS rengiamas lapkričio 23 d. Apreiškimo par. salėje. Pradžią 7 val.

* "SEKMINIŲ VAINIKAS" -- Ant. Gustaičio tautiniai šokiai pajavrintas vaidinimas, įvyksta lapkričio 17 d., sekmadienį. Rengia Lietuvos Vyčiai.

* I. MISIŪNIENĖ praneša, kad sekantis Moterų Vienybės socialis susirinkimas įvyks lapkričio 19 d. Amelijos Sinušienės rezidencijoje, 361 Highland Boulevard, Brooklyne. Safoinėje Narkėliūnaitė demonstruos filmus iš Lietuvos, Argentinos ir kt.

* LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖS New Yorko Klubas, visuotiniame narių susirinkime, įvykusiame spalio 23 d., pradėjo savo veiklos sezoną. Buvusiai valdybai pabaigus savo kadenciją, buvo išrinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis šitaip: pirmininkė M. Kregždienė, vice pirmininkės M. Karečkienė ir J. Laucevičienė, sekr. B. Kidolienė, išdininkė R. Ausmanienė ir narės O. Alekniečienė ir M. Virbickienė.

* PRANĖ LAPIENĖ, negalėjusi dalyvauti Vienybės spaudo baliuje praeitą šeštadienį atsiuntė 15 dol. auką Vienybei. Iš Stony Brook, L. I., taip pat gauta auka iš P. Jurgeliūtės-Beverage, kuri su vyru šiomis dienomis grįžo iš ilgesnės kelionės Japonijoje ir Havajų salas. Plačiau apie P. Jurgeliūtę ir jos vyro kelionę bus sekančioje Vienybėje.

Petras Lisauskas (viduryje), Maspetho Lietuvių Piliiečių Klubo šeimininkas, praeitą šeštadienį įvykusio Vienybės spaudo baliiaus metu su Mildred Mitchell ir Walter Sinus. Petras Lisauskas šio spaudo baliiaus proga Vienybei suteikė pačią didžiausią dovaną - paaukavo visą savaitę vakarienei, kad Vienybei ir Juozo Tysliavos raštams išleisti fondui liktų didesnis pelnas. Petras Lisauskas yra vienas nuožirdžiausių vienybniečių, kuris jau kelias dešimtis metų talkina laikraščiui.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Vienybietės Alice Lukas dukra Stefanija Hearn atvykusi iš Washingtono dalyvavo Vienybės spaudo baliuje lapkričio 2 d. ir laimėjo viena iš Liberty Federal Banko skirtų premijų.

Marijos Diržienės stalas Vienybės spaudo baliuje kuris įvyko praeitą šeštadienį, lapkričio 2 d. Maspetho Lietuvių Piliiečių Klube. Nuotraukoje - iš kairės - V. Tysliaviene, M. Diržienė, viduryje jos Motina Ona Stankienė, Mosechukienė, Puodžiai, Diržyte ir kiti svečiai.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Ji laimėjo... Atkelta iš 1 psl.

Sypsojosi patenkinti ir kiti to vakaro dalyviai, Petrašienės ir Vienybės svečiai, kad vakaro programoje buvo toks traukimas. Šalia pieštukų, lietsargių, tortų, buvo bilietas ekskursijai į Lietuvą.

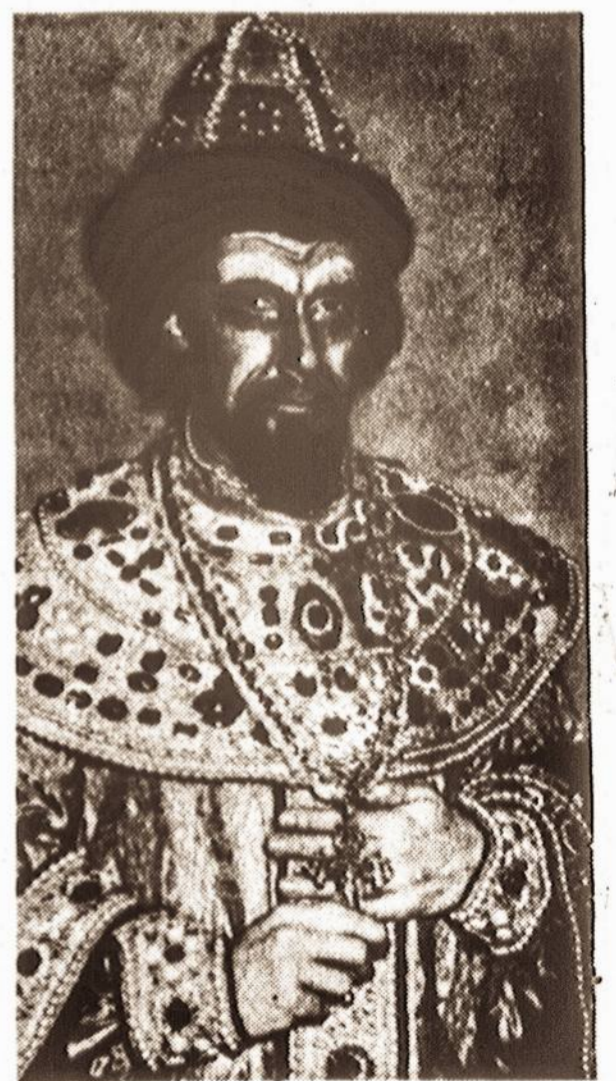
Ekskursija, kuriai visa savo širdimi buvo pasinešusi Petrašienė, newyorckiečių tarpe jau senokai turi nemažą susidomėjimą. O dabar, Petrašienei laimėjus, kartu su ja norėtų vyk-

ti ir jos vyras, dar vienas ir dar vienas kalmynas ir pažįstamas.

Gimtoji žemė, kurion apsilankymai dar tik neseniai pradėti leisti ir kurie, kad ir dar tebėra riboti dėl įvairių priežasčių, vistiek traukia lietuvio širdį. Dar gerokas pusmetis ligi to laiko, kai New tarptautiniame aerodrome mosuosime tiems savo tautiečiams ekskursininkams ir linkėsime laimingos kelionės, bet kalbos jau dabar prasidėjo ir joms nebus galo.

PAGERBĖ V. JONUŠKAITĖ IR BIRUTĖ NOVICKIENĖ

Vincę Jonuškaitę-Leskaitienę už vadovavimą LMA New Yorko Klubui ištisą dešimtį metų ir jos paslaukojimą, vykdant Klubo uždavinius, ir Birutę Grigalrytę-Novickienę, LMA New Yorko Klubas steigimo iniciatorę, telkusią šiai Lietuvos moterų organizacijai nuolatinę moralinę paramą ir stiprinusią Lietuvos moterų judėjimą, New Yorko Klubas, metinio susirinkimo įvykusio spalio 23 d. vienbalsiu pritarimu išrinko LMA New Yorko Klubas Garbės Narėmis.

Solistas Arnoldas Vokietaitis, New Yorko City Center Opera Co. neseniai dainavęs Boris Goudinovo opereje. Kosiumas skolintas iš Metropolitan Operos, kainavęs 3 tūkstančius dolerių.

VIENYBĖ - GERIAUSIA DOVANA
ARTIMAJAM AR DRAUGUII